

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hétre 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hétre 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK
Egy sorban petten sor egy sor 20 fillér.
Minden következőnél 16 fillér.
Nyitólapon sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 257

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, november 1.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérolk: Epizód a temetőből.
- Bánffy beszél.
- Hajza a milliókért.
- Jégpálya az Óvártéren.
- A Hajdu-úgy a folyosón.
- Látogatás az aradi közöskonyhában.
- Amiről beszélnek.
- A sasfiók.
- Félmillió alaptőkeemelése az aradhegyaljai motoros vasutnál.
- Tárca: A becstelenség. Irta: Lia. — A koffer. Irta: Bródy Sándor.

Epizód a temetőből.

Arad, október 31.

A nagy özvegy bizonyára szintén kimegy a temetőbe. Az előre rendezett örökök és a határidőre kitűzött fájdalmak rendszerint nem szoktak sikerülni. Mért buzogjon ki épen november elsején minden csöppje a könyzacskóknak? Az özvegynek nincsen kedve sírni. Ha bánatosra vasalja is az arcvonásait, csak kigömbölyödnek rajta a jó élet, a mulatós kedv redői. A ruhája sötét, de kihívóan divatos. A gondolatait hiába küldi a multba; azok visszaszökösnek az édes, a pezsgős, a himes jelenbe, amelynek jókedvét egy napra se tudja megtörni a szertartásos kegyelet. Amikor az özvegy a sírok között jár, nem gyászol, hanem szórakozik és irigyelteti magát.

A függetlenségi párt ez a mollett özvegy. A férje, akit eltemetett: a prog-

ramja. Az a sorsa volt ennek a férjnek is, mint a számító, okos, önző asszonyok életpárjainak. Az életük hivatása kimerül abban, hogy emésztő munkával, — a tehetségükkel, a tekintélyükkel megszerezzék azt, amire az asszonnak szüksége van. A jó módot, a szórakozást, az élvezeteket, a vagyont. A mikor mindent az asszony lábai elé helyeztek, befejezték sorsukat, mint a gyertya, a mely mihelyt bevégezte a hivatását, megszünt lenni. Szegény, öreg program! Mindent neki köszönhetett a függetlenségipárt. Az élvezeteket: a népszerűséget. A jó módot: a többséget. S a vagyont, a mely már örökség formájában maradt a feleségre: a kormányzást, a hatalom birtokát. A mikor az asszony vágyai ki vannak elégítve, a férj már csak nyüge lett neki. Az asszonytól, a ki egészen az örököknek akar élni azt kívánja, hogy vele is törődjék. Még szerencse, hogy az ilyen férjek, a mikor a fölösleges voltukat észreveszik, sietnek tapintatos módon meghalni. Az özvegy pedig eltemeti. És hálát ad a sorsnak, hogy nem született Hátsó-Indiában. Ott ugyanis is az a szokás, hogy a mikor a férj meghal, a feleséget is eltemetik vele. Nem, ez gondolatnak is borzasztó. A program meghalt, de a függetlenségi párt nem temetkezik mellé. Él és vacsorázik.

Talán, talán, a kegyelet zsúrján mégis gondol erre a programra. Az már igaz, hogy daliás, szép, hódító program volt. Szép volt mindennel, ami hozzá kapcsoló-

dott. A lelke a perszonál unió gondolata volt. A gyomra, amely a testet táplálta, a külön vámterület gondolata; szíve a magyar hadsereg, feje a magyar jegybank. És hogy meghalt, milyen csodálatosan halt meg! Nem maradt semmi se belőle; annyit hogy az emberek is, ha egyszer halni kezdenek, mindenestől meghalnak. Mit használ, ha a szívet vagy a fejet bebalzsamoztatják is és a Házi oltáron, szobadiszként őrzik! A halott azért nem lesz eleven.

Ne legyünk igazságtalanok. Ha nem mutatja, azért csak sajnálja. Egy tudóveszes költő írta meg nagyon szépen ezt a gondolatot: nem azok a könnyek fájnak, amelyeket elsírunk, hanem azok, amelyeket senkinek sem szabad látni, amelynek sója befelé égeti a lelket. Taján nem is azokat a halottakat gyászoljuk meg igazán, akiknek sírján egészen elborítjuk virágokkal a vasrácsot. Azokat gyászoljuk legkeservesebben, akiknek sírjait elkerüljük, nehogy ott összetalálkozzunk a szemrehányással, a váddal, hogy a halottat mi is segítettük a föld alá bujtatni...

Tart a nagy özvegy ettől a találkozástól? De hiszen az mindegy. A program el van temetve. Akár a bécsi szél hozott rá rohamos sorvadást, akár a felesége lökte a koporsóba. Mert már el van temetve. Olyan jól el van temetve, hogy az apró messiások hasztalan fujják a fel-támadására hívó kürtöt.

Az özvegy pedig él. Nem bolond, hogy

A koffer.

— Egy író titkos írásából. —
Irta: Bródy Sándor.

Egy új kofferem van; angol bőrzsák, a lehető legszolidabb munka, Bécsben vettem. Mióta az eszemet tudom, mint radikális magyar író, mindig szidtam Bécsét és mindig vágyakoztam arra, hogy vajha egy igazi angol koffert vehetnék, olyant, amilyent csak bécsi kirakatokban láttam. Végre itt van, meg van és úgy érzem, összes ambicióim közül ez az egyetlen, amelyet elértem. Férfikorban vagyok, sőt valamivel a koron túl és be kell valanom, hogy a szerencse nem viselkedett hozzám valami ellenséges módon, ügyetlen sem voltam éppen; voltak, akik azt terjesztették rólam, hogy tehetségem, eszem és éppen nem rossz külső megjelenésem van; mégis, az összes ingatlan és ingó tárgyak között, amelyre vágytam, csak ez az egy lett meg, ez a koffer.

Nem utazom vele; nézem. Az életre való berendezkedésem összes és egyetlen tárgya azt az illúziót kelti bennem, hogy sokkalta előkelőbb ember vagyok, mint amilyen voltam. A komoly, jómódu és a berendezkedett polgár hatását teszem magam magamra. Ha vasuton ülnek, ha megérkeznek oda, ahol születtem, ha a kis város ablakaiból néznek, — szokás szerint — amint bevonulok és látnak az angol táskát, így szólnának egymáshoz az ismerőseim:

— Ni, az író. Olyan táskája van, mint egy nagyvárad kereskedőnek vagy ügyvédnek. Mégis vitte valamire...

Amióta meg van a kofferem, tényleg azt hiszem, vittem valamire. Egy kétforintos ládával jöttem föl Budapestre és egy százkoronás bőrönddel megyek ki belőle. Mert — hiába minden és a nyugodt, polgári berendezkedés — mégis csak kimegyek. Engem, mint értéktelen hulladékot, annak idejében szépen beraktároznak a föld alá, a szép koffer pedig itt marad. Sokkal, sokkal tovább fogja élvezni a napot és a levegőt, mint én. Irigykedem a nyomorult és biztosan öreg yorkshirei sertés bőréből készült tárgyra, amely se el nem ázhat, se el nem éghet, alakját meg nem változtathatják, szolidabb és biztosabb mint a vas. Utánam megmarad, mint a monumentumom. Talán az egyetlen, ami belőlem és tőlem megmarad. Utálatos egy alkotás, ráülök, mindhiába, a papirosok, amelyek az én monogramommal vannak ellátva, nem állhatják ki vele a versenyt. Nem masszívak, a pillanat szülte őket, gyakorta csak a pillanatnyi szükség. Az örökkévalóságra gondoltam és a manak írtam. Törekvésem tied volt, halhatatlanság, de meghaltam volna éhen, ha hű maradok hozzád. Pont tíz ives regényeket és egy százezer forintos kriptát kellett összeírnom a — kiadóimnak.

Nem panaszkodom, itt a koffer; a szép, az előkelő. Mintha valami föld — a megingathatatlan, a biztos föld — járna vele. Néhány hold csak, ahol a végén kerteszkedhessem. Javíthatatlan optimisták és könnyelmű pazarlók vagyunk mi magyar írók, ilyen nem nekünk való tárgyakat vásárolunk és hitelbe vacsorálunk kávéházakban. Ha csak egy kicsit takarékoskodnánk — az adósságainkkal. De ki hiszi

el rólam, ha a vasuton lát — „ezzel!” És ki fogja elhinni ziláltságomat, amikor fölveszik nálam a hagyatéki leltárt és a rubrikákon keresztül írják:

„Egy angol bőrönd.”

Vajjon kire marad? Kire hagyjam? E pillanatban még rendelkezem vele. Azaz, hogy nincs jogom, természetesen az örökösöimé, az öt fiamé. Remélem, nem vesznek össze rajta és átadják a legnagyobboknak, mint fidei komikumot, mint lafundiumot, mint mindent. És a fiu utazni fog vele, nászutra is ezzel megy, amikor én már nem leszek. És akkor már nem lehet megvesztegetni a konduktorokat, mint az én boldog időmben, az új pár nem csókolódzhatik egyelőre, talán nem is igen tud többé. A fiam nézelődni és böleselkeldni fog, tárgyat keres, megtalálja a koffert:

— Az öregé volt. Maga már nem ismerte. Nem vesztett vele sokat, az öregben sok volt az originalitás, de a tartalom kevés. Nem tudott megtartani semmit. Milliókat szerezhetett volna, ha ilyen kuffereket csinál vagy elad. E helyett azonban prózában dalolt és — koffert vett.

— És a munkáinak tulajdonjoga?

— Azt eladta egy koffertakaróért. Nem sokkal többért. De nem is sokkal többet ért.

— És hol van a takaró?

— Azt kiszolgáltattuk a kedvesének, egy nagy színésznőnek... Derék, komoly koffer, nem is méltó hozzád, hogy ilyen betegesen izgatod a fantáziámat. Megpróbálok a hatásod alatt, józanul gondolkozni rólad és sok más egyébről. Nem volna-e jó új életet kezdeni,

ujra lekösse magát. Talált volna új programot: a Hatvanhetet nagyon kommentálták neki az alkotmányparti barátok. De neki nem kell. Azt affektálja, mint a többi ilyen nő: nem hagyja el a boldogultnak emlékét. A halotthoz se akar hűtelen lenni. Hisz még mindig úgy érzi, hogy mellette van. Hát hogy tudna mással megvigasztalódni? A megható kárpit mögött egészen más a valóság. Nem akarja magát lekötöni, nem akarja a szabadságát fölprózní. Minek neki férj, minek neki program? Kívánatos, gazdag, előkelő. A kik a kegyeiért törnek magukat, a vétkeiket megbocsájtják. Nem itélik meg, a miért egyszer Ausztriával udvaroltat magának, más-szor meg a horvátokkal kokettál. Neki, az özvegynek, mindent szabad. Legfőleg a férjének lehetne ellene kifogása. Az pedig a sírban van. És ha szegény férj minden randevunál egyet akarna fordulni a sírjában, nagyon belefáradnának a csonjiai ebbe a céltalan sportba.

És alighogy egyet-kettőt fordul a bá-mész márványkövek között, az özvegynek már akad is kísérője. A legújabb udvarlója ez. A Kvóta. Nem új legény, de két fej-jel megnőtt, amióta az özvegy a kegyeiben részesíti. A férj sírjától együtt men-nek el, s a mosolyuk egy perc alatt föl-szabadul a temetőnek fojtó, mesterkelt hangulata alól. Igen jó kedvük van. S a mikor az özvegy kocsiába száll, ezzel bu-csuzik a baráttól:

— Hát eztán is eljön a zsurjaimra, ugye? +

Bánffy beszél.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 31.

Az ország szekere most már egészen a hor-vát országuton poroszkál. Természetes tehát, hogy az ülések iránt az ördög sem érdeklődik. Az élet a folyosókra szorult ki s ma délelőtt kiváltkép a híres lacfalusi pópa, Lukácsiu László körül lüktetett. A magyar képviselők is

elég szimpátiával ismerkednek vele és Ugron Gábor mindjárt hozzá is látott, hogy megté-ritse a magyarság számára. A két képviselő között érdekes beszélgetés indult a nemzeti-ségi kérdésekről és a rabanban azt fejtegette a többi közt, hogy a román származásánál és fejlődésénél fogva nem hivatott arra az intel-ligenciára, amelybe a magyar nép egyenesen beleszű etik.

— Ez politikai ladok, — mondta Lukácsiu.

— Ez valóság — válaszolta Ugron. Ami vezető elme a magyarországi románok közt volna, az mind magyar koponya. Te is és ha megnézzük az erdélyi papnégysorát, ott há-romnegyed részük magyar származású.

Lukácsiu elmosolyodott.

— Kérlek — mondta — ha a nagy német nemzet az annyira intelligens magyarnak csak a mostani miniszterek közül is *Wekerlét és Günthert adta*, ne irigyeljétek a szegény románoktól azt a *Lukácsiu Lászlót*. Nem olyan sokat nyertek vele.

A nagy csoporton, mely a beszélgetést hallgatta, átfutott a derűtség. Ugron is ne-veve reflektált az elmés visszavágásra:

— Tudod — felelte — Lukácsiu az olá-hok közt próféta, aki mögött, mint a szent-képen, ökör ül. És ez az ökör nagyon is ökle-lődik...

Válasz Wekerlének.

Az ülést tíz óra után nyitotta meg Justh Gyula elnök s bejelentette, hogy Ugron Gábor indítványt nyújtott be, hogy az indemnitási ja vaslat tárgyalása alatt az ülések egy órával tovább tartanak. (Zaj a horvátoknál.) Az indít-vány felett a legközelebbi ülésen vita nélkül szavaznak.

Surmin György horvátul beszélt. Thaly Kál-mán és Wekerle kijelentéseivel foglalkozik. Wekerle megszélesítette a függetlenségi párt elnökével együtt a párt tagjait is s ezért van Thaly bizalommal a kormány iránt. Az ősz ku-ruc akkor szavaz bizalmat a kormánynak, ami-kor nem szabad beszélni a nemzeti bankról, mikor a függetlenségi törekvéseket Wekerle politikájának kell alárendelni. Ha nem is az emberel, de eszméi által itt a szabadelvű párt győzött. A függetlenségi pártnak követeléseiről való lemondása régi álláspontjukról való lesik-lásukat is jelenti. Wekerle azért támadta a hor-vátokat, hogy Kossuth pártjának figyelmét el-térítse a kiegyezésről. Miért nem fejtet e ki

Wekerle horvát politikája programját? Ahogy ő beszélt, úgy csak egy oligarchikus kormány feje szólhat.

Elnök: Az ülést 10 percre felfüggeszti.

Bánffy a nemzetiségekről.

Szünet után

Bánffy Dezső báró: Elfogadja az indemni-tási javaslatot. Erre sem Lukácsiu, sem Thaly okai nem vezetnek, hanem az a meggyőződése, hogy az indemnitás állami szükséglet és bizo-nyos, hogy a kormánynak ex lexbe hajtása be-láthatatlan kár az országra. Bizalommal ő a kormány iránt nem viseltetik és sok ok van, mely arra bírná, hogy egy bizalmi indítvány ellen állást foglaljon. Már a kiegyezés is meg-okolja ezt a felfogását teljes mérvben. Ennek dacára elfogadja az indemnitást. A nemzetiségi felszólításokra akar reflektálni s különösen Lu-kácsiu beszédére. Lehet, hogy ő csakugyan nem a boldog feltámadás reményében pihen s ezt Lukácsiu nem is akarja.

Lukácsiu László: A haza érdekében nem akarom.

Bánffy Dezső báró: Ő meg van arról győ-ződve, hogy ha politikai reaktiválását nem is kívánják it sokan, de nemzetiségi politikáját igen sokan áhítozzák vissza, mert az hazafias magyar nemzetiségi politika. (Taps és éljenzés a függetlenségi párton.) Nem az a hazafias politika, amely a mellét veri, mint Lukácsiu tette, de a trikolór láttára elfahérednek hara-gukban, de az, amelyet odanevelnek a gyerme-kek szívébe. A románok ezt a hazafiasságot ki-értik a gyermekek szívéből.

Lukácsiu László: Ez alaptalan vád!

Elnök: Kéri Lukácsiu, ne zavarja a szónokot.

Bánffy Dezső báró: Engem nem zavar, mert tudom, hogy nekem van igazam, nem neki. Ismét, nem reméli politikai feltámadá-sát, de tiszta meggyőződése, hogy *sírba helye-zett nemzetiségi politikája feltámad*. (Taps és éljenzés a tuloldalalon.) Volt idő, amikor Lu-kácsiu László is a boldog feltámadás reményé-ben ült a memorandum pör miatt a szegedi csillagbörtönben.

Wekerle Sándor: Bánffy alatt kegyelmez-tek meg neki (Derűtség.)

Bánffy Dezső: Igen, mi ajánlottuk őket kegyelemre, mert a fogházbüntetés ideje elég volt arra, hogy megtanulják, hogy a magyar nemzet ellen izgatni nem szabad. (Helyeslés.)

A horvát kérdés.

Bánffy Dezső báró a horvát kérdéstről be-szél. Beismeri, hogy a horvát kérdés kezelésé-ben nem volt olyan energikus, mint a jelenlegi kormány, de ennek sem engedi át a babért.

hozzád idomulni, még van vagy tíz esztendőm, meghalhatnék mint szatócs és áldának a gyermekeim, nem átkozna meg az egy szál szoknyában itt hagyott feleségem.

A beestelen.

Itta: Lia.

Egyedül bolyongtam az utcákon.

Szép őszi nap volt és a gyöngye napsugár engem is kicsábított az utcára, bár — őszintén szólva — nem nagy élvezetet találok e járkálásban, mert ilyenkor pesszimiztikus érzést idéz elő lelkemben mindaz, amit az ilyen sötét alkalmával rendszeresen tapasztalok...

Gyűlölettel fordulok el azoktól a kiöltözött kacér hölgyektől, a kiknek minden igyekeze-tük azon van, hogy feltűnőségükkel minél job-ban magukra vonják a férfiak figyelmét... S bár a férfiak érdeklődő pillantásokkal moso-lyogva mérik végig őket, titokban a lenézés és megvetés érzete kerekedik fel bennük és azután ezeket kísérletezve, innen ered az, hogy minden nőszemélyt igazságtalanul elítélnek...

Szép vagy ó főváros, szép! szép! Ragyogó pompádat csodálkozva bámulja mindenki, csak-hogy kápráztató fényed sok szennyet takar el, a mitől megundorodik a tiszta, becsületes lélek...

Amint lassan haladtam, pár lépéssel előt-tem megpillantottam egy gyöngye sovány kis leányt, aki egy nagy csomaggal igyekezett előre.

Szegényke minden lépésnél megállt s nagyokat lélegzett.

Szánalommal eltelve figyeltem minden mozdulatát. Tulságosan gyöngye szívem van, nem hiába, hogy nőnek teremtett az isten. Va-lami nehéz érzés szállt meg e vékony testű, rongyos ruhájú kis lány megpillantásakor.

Meggyorsítottam lépteim, hogy közelebről megtekintsem őt. Mikor eléje kerültem, csontos sápadt kis arcán feltűntek azok a komor vo-nások, melyek fiatalsága dacára ott voltak homlokán. De annál csodálatosabb volt nagy fényes szeme, melylyel oly szelidén tekintett reám. Okos nyílt tekintete annyira felkeltette bennem az érdeklődést, hogy egészen közel léptem melléje és így szóltam hozzá:

— Mond picikém, nem nehéz a csomag?

E nem várt megszólításra zavartan nézett reám és akadozva hebegte:

— Egy kicsit nehéz... De majd elbi-rom valahogy.

— Messzire viszed?

— Bizony messzire.

— És mi van a csomagban?

— Fehérnemű. Az Anna néni kimossa, ki-vasalja és velem szokja hazaküldeni a kund-schattjainak. Én szívesen szótfogadok neki, mert ő jó asszony. És különben sem kíván tőlem ezt ingyen, minden utamért fizet egy pár fillért. S miért ne tenném meg neki? Igaz, hogy a sok járkálástól sebes a lábam, de Anna néni mindig azzal biztat, hogy fiatal va-gyok és a fiataloknak semmi sem árt.

— Hányadik osztályba jársz leánykám?

— Én... én... nem járok iskolába.

Pedig mennyire szeretnék tanulni! De nem le-het! Apus tavaly kivett az iskolából, mert ő nagyon beteg. Mindig köhög szegény és ezért nem bír sokat dolgozni, így hát nem kereshet annyit, hogy engem is taníttathatna. Senki sem tudja, mennyire fáj nekem, hogy nem járhatok iskolába. Most már az első polgárit végezhetném. Én a papának sohasem áru-lom el e szomorúságomat, nem akarom elkeseri-teni szegényt, hisz anélkül is oly szomorú mindig...

A leányka oly bánatos hanglejtéssel mondta ezt, hogy magam is felsőhajtottam.

— Kisasszony kérem — szólt hozzám, anélkül, hogy valamit is kérdeztem volna tőle — én úgy nem szeretek itt Pesten lakni. Gyakran mondom édes apának, mily jó is volna egy kis falucskában élni, ahol örökösen friss a levegő, nem pedig olyan fulladt, mint ebben a nagy városban. Én nagyon haragszom Pestre. Tetszik tudni, itt úgy henceg az a lány, aki egy kicsit gazdag. A mi házunkban is lakik egy Déri Olga nevezetű lány, az apja hivatalnok és ezért olyan büszke! Velem nem állna szóba és oly megvetően néz reám, ha meglát. Miért néz le úgy engem? Mert nem hordok fehér csipkés reform kötenyt, mint ő? Ja nem teremthet az Istenke minden-két oly szerencséseknak. De ha nincsenek is diszes ruháim, a lelkem ép úgy tud érezni, mint az övéké.

Hangjában benne rezgett az a fájdalom, elkeseredés, mely kicsi szívében a világ igaz-ságtalansága miatt felkerekedett...

Szegény csöppség! Mily hamar meg kell

Tény, hogy Horvátországnak autonómiája van, de azt nem lehet megengedni, hogy a külföld előtt mint önálló állam szerepeljen, amint az Széll Kálmán alatt többször megtörtént. Az ő kormánya mindig abban a hiszemben volt, hogy Khuen-Héderváry gróf horvát bán rendet tart Horvátországban. Ez azonban, mint később ki-
tűnt, tévedés volt, mert Horvátország Khuen-Héderváry alatt mindig olyan szerepet akart játszani, mintha Magyarország és Horvátország között olyan viszony állana fenn, mint Magyarország és Ausztria között. Ha a horvátok eiv-
ket megvalósítanák, úgy ez Magyarország szét-
darabolását vonná maga után.

Ez, egységes Magyarországot követel, amelyben Horvátországnak nem lehet külön szerepe. Rakoczyai törekvéseit becsületesnek tartja, de nem hiszi hogy helyesen jár el.

Supilo Ferenc: Horvát politikát kell csinálni. Rakovszky elnök figyelmezteti a közbeszólót, hogy teves közjogi elveket hirdet.

Bánffy Dezső báró: Ha a horvátok nem ismerik el az egységes magyar államot, Horvátországot előbb-utóbb forradalmi területnek kell nyilvánítani és radikális eszközökkel kell el-
lene eljárni. Ha meghal, a sírból is azt fogja kiáltani, hogy Magyarország egységét meg kell őrizni, mert anélkül jelene lehet ugyan az or-
szágnak, de jövője semmiesetre. (Élőnk éljen és taps.)

Zászlókérdés.

Lukácsiu László személyes megtámadtatás címén szólal fel. Azt állítja, hogy Bánffy be-
széde megtestesült bizonyítéka annak, hogy a románok ellen agresszív politikát akarnak folytatni.

Felkiáltások: Ez nem személyi kérdés!

Lukácsiu ezután a zászlóügyről kezd be-
szólni.

Rakovszky elnök: Bocsanai, de a nemzeti zászló nem személyes ügye a képviselő urnak.

Lukácsiu: De igen, mert engem vádoltak azzal, hogy a belényesi választáson nem használtam a magyar zászlót. (Nagy zsj.) Lukácsiu ezután engedelmet kér, hogy a zászlóügyről beszélhesse.

A ház az engedelmet megadja.

Lukácsiu kijelenti, hogy a nemzetiszínű zászlót a nemzetiségi választók helyiségében ki-
tűzték.

Halász Lajos: Ez hazugság.

Farkasházy Zsigmond: De igaz, én láttam.

Lukácsiu ezután arról beszél, hogy nem igaz, hogy a románok a császárhoz mentek. Ha Bécsben voltak is, ez nem jelent semmit, hiszen Kos uti Ferenc is Bécsbe szokott járni. Bánffy olyan politikát csinál, amely mindenre alkalmas, csak a béke helyreállítására nem.

Bánffy Dezső báró szintén személyes megtámadtatás címén kér szót. Kijelenti, hogy őt sován politikájának folytatásában senki sem fogja meggátolni. Lukácsiuak a Bánffy kormány előterjesztésére adott a király kegyelmet.

Ezután Bozoky Arpád beszél az indemnitás ellen, amelyet nem szavaz meg. A képviselőház ülése ezzel véget ért.

Hajza a milliókért.

Grófból — gyári munkás.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, október 31.

Zaklatott életű, különös ember hunyt el tegnap egy kis óbudai lakásban. A neve *Buttler János* gróf. Egyszerű gyári munkás volt, akit nagyapjának kalandos sorsa juttatott insé-
ges állapotba. Az övénel izgalmasabb rémre-
gényt maga az élet is alig komponált még.

Hová lettek a milliók?

Az óbudai munkás nagyapja ugyancsak *Buttler János* gróf volt, akinek ügye annak idején egész Magyarországot, a nemzet minden rétegét évekig lázban tartotta. Főpapok, mágnások, bírák, ügyvédek ádáz harcot kü-
döttek a grófnak furcsa házassága körül s me-
gának az uralkodónak is szerepe jutott a szen-
zációs hadakozásban. Erről csodálatosan szép regényt írt *Mikszáth Kálmán Különös házasság* címen s a renek mű tartalma híven fűdi a történeti valóságot.

Buttler János gróf, kilenc hatalmas uradalom birtokosa, sárospataki-diák volt a múlt század elején. Vakációzni Bernócra ment a Bernáth-családhoz, jó barátja, Bernáth Zsigmond társaságában. Utközben megszálltak Bodrog-Olaszin, ahol *Döry István* gróf szolgabíró be-
vitálta a diákokat. Ez a *Döry* pokoli tervet fő-
zött ki, hogy a lányát nőül vétesse *Buttler*-
rel. *Szeccserka* János odaváló plébános ugyanis elcsábította *Mária* bárókisasszonyt s mikor a szegény közelgett, az apa férjét akart szerezni a megessétnek. E őzölég meggyilkoltatta a titok egyetlen tudóját, *Medve Ignác* orvost.

A grófnak volt már akkor választottja: *Horváth Miklós* földbirtokos bájos leánya, *Piroska*, aki a Bernáthék szomszédságában le-

kott. Visszautasította *Döryék* ajánlatát a sze-
relmes vőlegény s *Döry* aztán erőszakhoz fo-
lyamodott. Lefogatta embereivel s a gonosz plébános összeeskette *Máriával*.

Aztán megkezdődött az iszonyu küzdelem, amelyet *Buttler*, a válás kimondásáért folyta-
tott. Nejének, akivel egy napig sem élt együtt, pár hónappal később fia született s a harc az-
tán még hevesebbé lett. Évekig tartott a pör. *Buttler* azalatt rendes házasságot folytatott de nem a *Döry* leánnyal. Végre, hosszu évek multán megjött az ítélet. *Buttler* vesztett, mert főpapok, mágnások, hercegnők dolgoztak ellen.

Elkeseredve, öszülő hajjal, megtörtén ál-
lott élete hajójának roncsain. S akkor úgy élt, hogy törvényes neje minél kevesebbet örököl-
hessen. Két kézzel szórta a pénzt — jótékony-
célokra.

Egyszerre váratlanul meghalt, álli ólag szívszélhűdés érte. El is temették nagy pompá-
val. De valójában nem halt meg. Fabábu volt a koporsójában. Ő maga eltűnt — *Piroskájával*. Rejtékelyükön bódogan étek tovább s gyer-
mekek vidám zivaja feledtette a rémes mul-
tat. Lassankint híre ment az álhalálnak, de a *Döry*-család hatalmával megakadályozta, hogy a koporsót s a végrendeletet kinyissák.

Évtizedek multán egy közönséges óbudai munkás követelte a fölbontást, hogy jogait ér-
vényesítse.

Beleszólt a király.

Az óbudai *Buttler* unokaöccse, *Kapun Ede*, aki *Andrássy Sándor* gróf gazdaszjtje, szintén résztvett abban a küzdelemben, amely a *Buttler*-örökösök érdekében folyt.

— Nagyatyánk, — beszélte *Kapun Ede*, — miután oly gazul behálózták s pörét végleg el-
vesztette, egyenesen a királyhoz ment. Elpana-
szolta baját s kegyes fogadásra lelt. A király szentesítette hagyatiratát, amelyben törvénye-
síti *Bánusz Juliannától* született fiát. Ezt a na-
gyatiratot eljuttatta a főrendiházhoz, pardányt uradalmát pedig még életében a kincstárnak adta. Az előbbi — *Döryék* eljárására való te-
kintettel — olyan kikötéssel, hogy harminc évenként bontsák föl, meghíván a leszármazók család-
főjét is, aki vagy átveszi a hagyatékot, vagy újabb harminc évre lezárják. (*Buttler* gróf

ismernie azt a göröngyös utat, melyen haladva nincs boldogság, nincs öröm és csupán az élet szenvedéseit ismerheti meg...

— Vannak testvéreid?

— Igen. Van egy kicsi bubink. Olyan enni-
való édes kis baba ez. Még két éves sincsen. De szegénykét csak ritkán láthatom, mivel *Zsófi* néninél van. Az neveli őt. Ugy fáj nekem, hogy nem láthatom mindig e csöppséget. Apus-
nak is nagyon fáj. Valahányszor este álmokra hajtja fejét, szomorúan sóhajtozik és sokszor sir is. De hát jó Istenkém, mit tegyünk! Tá-
vol kell lenni szegénykétől, mert apus egész nap nincs odahaza. rám meg azt mondják, hogy gyermek vagyok és így nem nevelhetek egy másik gyermeket.

— Hát a mamád?

A kis leány e kérdésre zavartan nézett rám, majd gyorsan lesüté szemét és reszkető hangon suttozta:

— A mamám? ... Az nincs ...

— Meghalt?

Kérdésemre nem felelt. Sápadt arcocskája elvörösödött s mint valami kis gonosztevő, me-
revea nézett maga elé.

Kezei remegtek a csomag terhe alatt, a mit erő-en szorongatott testéhez.

Meg szerettem volna ismételni kérdésemet, de látva a hirtelen elváltozását, némán halad-
tam mellette.

Pár perc múlva újból megszólalt, de most hangja sokkal bizalmasabb, sokkal szívből jö-
vőbb volt, mint előbb.

— Ha én nagy leszek, annyi pénzt fogok keresni, hogy három szobás lakásban is lakha-

tunk. Megtanulok varrni és ha már alaposan kitanultam ezt, nyitok magamnak egy műhelyt, a hol hat leánnyal fogok dolgozni. Cselédet is tarthatok, még pedig olyat, aki főzni is tud. Minden nap lesz hus az asztalon. Nem sajnálok semmi fáradságot és így nagyon sok pénzt fogok keresni. Apámnak lesz egy külön szo-
bája, a hol napközben kényelmesen szivarozgat-
hat, aludhat; mert akkor nem engedem meg ám neki, hogy dolgozzék. Szegény, eleget kin-
lódik most, hogy megéljünk. Bizony apus min-
denképen sokat szenved. Majd megreped a szí-
vem, ha látom őt fáradságos munkájából haza-
jönni. De ő azt mondja, nem a dolog viseli meg annyira. Hanem más ... Szegény apu-
som ...

— Mi bántja őt oly nagyon?

— Mi? ... Tetszik tudni kérem a ma-
mám végett szomorkodik ...

— A temetőben fekszik kis lányom már az édes anyád?

— Dehogyn! ... Ő él! Csakhogy ...

— Miért akadsz meg lánykám? Folytasd bátran.

— Csakhogy ő minket nem szeret. Nem bizony. Ugy-e kisasszony, magát szereti a ma-
mája? Istenem, mily boldog is lehet! En úgy el vagyok hagyatva ... Az apuskámban lelem egyedüli örömemet, a ki mindig oly szeretettel ölel át, ha az ölébe hajtom fejem ... Nekem úgy hiányzik, ... mamám. Nincs, aki öltöztes-
sen, nincs a ki fésüljön. A gyerekek, a kikkel egy házban lakunk, mindig úgy csufolnak, hogy „kócos Kata.”

S a míg beszélt, a szívem mindjobban ösz-

szeszorult. Oly bonyodalmasnak tetszett az egész dolog és hogy világossá váljék, szeret-
tem volna kérdéseket intézni hozzá, mert azt gondoltam, hogy így könnyebben célt érhetek.

De valami azt sugta, hogy hallgassak.

— Ugye kisasszony, ha maga a szony lesz, szeretni fogja a férjét?

E kérdés kimondhatatlanul meglepett. Oly nyílt, bátor tekintettel és oly hanglejtéssel mondta e szavakat, hogy e percben azt hittem, nem egy tiz esztendő gyermekkel, hanem egy felnőt, tapasztalt egyénnel állok szemben.

— A gyermekeit is szeretni fogja, ugy-e? Nem ugy, mint z én mamám ... Apus azt mondja hogy ő rossz asszony. Mindenkit sze-
ret, csak őt nem. És ez nagyon, nagyon fáj neki. Ugye nem szép dolog, ha egy anya un-
dorodik a család jótól. Engem mindig gyűlölt a mamám ... Ugye kisasszony, ez szinte hihe-
tetlen. Én nem í merek oly lányt, a kit gyű-
lölné a mamája. Ha megcirógattam néha a ke-
zét, haragosan félretolt magától és ilyenkor mindig szegény apust ócsárította. Apusnak nem hagyott soha nyugtot, folyton veszekedett vele ... Pedig apusnak ly jó szíve van. Ő soha-
sem bántotta meg mamát, csak néha azt mondta neki, ne legyenek nagy igényei. Mama szegyette, hogy szegény asszony és bár na-
gyon szűken telt mindenre, ő mindig úgy öltözködött, mint egy nagyságos asszony. A papa nem tudta, honnan telik mindez. Én meg csak sirtam, mert nagyon fáj, a miért „ama oly nagyon szidta folytonosan szegény apát ...

A leánykának la-san megeredtek könyvei és vékony orrcimpái erősen kitágultak.

fia tudniillik annak idején eltűnt.) A fontos aktus 1867-ben történt meg először. Amidőn másodszer történt meg, a nagybátyám jelentkezett, de nem is törődtek vele.

A Dörnye és rokonaik gondoskodtak róla, hogy Buttler János gróf ne jusson el addig sem, ahol a konkrét hatósági vizsgálat kezdődik

Harc a vagyonért.

A budai hajómunkás apja még őrnagy volt a Lichtenstein-buszároknál s az élete épp oly keserves módon folyt le, mint az édesatyjájá. Üldözni kezdték őt is, amikor a vagyont követelte s rejtelmes módon eltűnt. Fia nyomorba jutott s mint közönséges munkás tengődött. Közben megnősült és most özvegyén kívül szép, serdülő leánya siratja.

Az apa átadta fiának a testamentum hitelesített másolatát s az óbudai Buttler sok esztendőn át küzdött, hogy a családi címet és vagyont megszerezze. Miután pénz és befolyás hiányában sikertelen maradt a törekvése, három évvel ezelőtt feltűnést keltő lépésre szánta el magát. A képviselőház karzatáról ülés közben röpiratot szórt le a honatyák közé s elpanaszolta sérelmeit. A röpirat tartalma így belekerült a sajtóba, de Buttler tovább is hasztalanul kereste az igazát. Az unokaöccse, Kapun Ede szintén abbahagyta eljárását, mivel differenciák támadtak közte és óbudai rokona között.

Egy fővárosi hírlapíró ebben az ügyben fölkereste a főrendház irodáját is, ahol a következőket mondták:

— A főrendház 1901-ben megindította a kellő eljárást és kimondotta a magvaszakadást. Részéről az ügy befejezettnek tekintik.

Buttler rokoni ezzel szemben hangoztatják, hogy felületes, egyoldalú eljárás folyt. Buttler János grófot tegnap kívánsága szerint egyházi szertartás nélkül eltemették, — a papok sokat ártottak nagyapjának s egész családjának — a felesége pedig, aki egyszerű zöldségárusnő, nem fődözheti a pörösködés nagy költségeit. Ma délelőtt a család egyik tagjának ajánlatot tettek, hogy „felehaszonra“ előlegezik a költséget. Ilyenformán mégis lehetséges, hogy hatalmas bünpör indul meg s tisztázhatják a páratlanul bonyolult ügyet.

— Nincs nekem anyám ... Nincs ... nincs. Elhagyott ... Egy reggel arra ébredtünk fel, hogy ő — nincs ...

Szava újra elakadt. Kicsi kebléből bánatos sóhajok szálltak ajkára.

Szóltalanul haladtunk mindketten.

Egyszerre csak szegényke leejtette a csomagot, erősen a szoknyámba kapaszkodott, majd derekamat átkarolva alétan dőlt reám. Egész testében reszketett.

— Mi lett gyermekem? — kérdeztem tőle, mire ő még erősebben szorongatta derekamat, majd ártatlan nagy szemeit fájdalmasan reám csüggesztve suttopta:

— Nézze, a mamám ... Nézze, a mamám ...

— Hol van?

— Ott ... ott ... az ut közepén ... Ott ül abban a két lovas hintóban. Nézze ...

Meglepetten hallgattam a gyermek e fájdalmas nyöszörgését, de megborzonek, amikor tekintetem az ut közepén vágató gummi-kereküre esett, amelyben egy feltűnő hölgy, nagy tollas kalappal fején, foglalt helyet.

És most megértettem mindent.

Mozdulatlanul álltam egy helyben, hosszsan nézve a kocsi után és a gyűlölet és megvetés, mely e percben eltöltötte egész lényemet, e szót csuszította ajkamra:

— „Oh, a becstelen.“

Látogatás az aradi közöskonyhában.

*

Simára gyalult, festetlen fenyőfa asztalon ércnyelvű gép fekszik. Az intézmény disze egy raffinált, furfangos nyújtó gép, amely a belé tett tészát, — egyszerre 200 adagra valót, — szabályozhatóan keskenyre, vagy vastagra nyújtja ki, sodorja meg, vagdossa össze és osztja adagokra. Pontos mint egy vashid szerkezete, elegáns, akár egy angol parfümös üveg.

Ez a gép lehetne a cégére az aradi közöskonyha intézményének. A még oly fiatal vállalat rendes, kitűnő, tiszta helyiségek fölött ur, nagy személyzettel rendelkezik, minden tekintetben biztosítékot nyújtva arra, hogy ama nagy család emberei gyomráról, akik rábízák magukat — jól és szeretettel fog gondoskodni.

A két nagy, fehér falu, cement padlóju konyha a földszinten van. Az egyikben sütnék, a másikban főznek, az egyikben nagyterjedelmű csukott kemence áll vastató nélkül, csupán az oldalába nyílik 4-4 tágas sütő, a másikban van a széles takarékos tüzbély, amelynek a közepébe illesztették belé a két óriási, 80 literes cink levestőző-üstöt. Ebben a konyhában helyezték el festetlen, puhafa állványokra a kézmáncos vas, vagy cink konyhadényeket. A két konyha ajtaja egymásba nyílik és a tulsóból már bejárás van egy tágas, szellős cselédzobába. A konyhák mellett van a gazda irodája, ahol az esetleg támadó adminisztrációs teendőket fogja elintézni a konyha e célra kirendelt felügyelője. Kedvesen, ötletesen van ez a szoba is berendezve, a gazda csinos, modern íróasztala egy üveges, toló ablak elé van állítva, amelyen át be lehet látni a konyhában foglaltoskodó személyzetre. Az iroda előtt való előszobából nyílik a két kamra bejárata.

Az elsőbe raktározták be a gyümölcsöt, krumpit, lisztet, hüvelyes veteményt. Itt már mindenfelé, az ember gyomráért vértanuhalált halt állatok kikészített testrészei vannak felaggatva a falba vert kampókra. Igazán egy konyhát, vagy egy mézártszék lehetne az emberi jólét és hatalom szimbolumává megtenni.

A egyesület elnöke itt büszkén jegyezte meg:

— A mi családunk jó család, ha mi gondoskodunk róluk, ők is segítenek nekünk. Néhány tagja a konyhának bejelentette, hogy félre eltett főzelékeket, befőtteket, — természetesen költségek megtérítéseért — szívesen juttatnak a rendelkezésünkre és ez nekünk, igazán óriási könnyebbülésünkre szolgál.

A másik éléskamrába, hogy egyéb élelmicikkeknek a szaga át ne járja, csupán fűszereket raktak le.

A közös konyha helyiségeihez tartozik még az emeleten lévő két udvari szobás gazdai lakás is.

A főzésre, az étadagok kiosztására és az ellenőrzésre a vállalatnak hét személy áll rendelkezésére. És pedig: egy gazda, egy főszakácsné, egy szakácsné, egy kézi lány, két mosogató lány és egy udvaros. Tehát hét embernek kell nyolcvankettőre főzni, nyolcvankét személyt kiszolgálni.

Ez ama ötletes gondolat nélkül, amelynek segítségével az étadagokat kiosztó alkalmazottak munkáját a minimumra redukálják, igen nehéz, — lehet, hogy kivihetetlen volna. A mód, amely Temesváron már oly kitűnően bevált, a következő: A tagok cselédjei, vagy küldöttjei, mert az ételeket a konyhából a tagok kötelesek

elvitetni, az udvar felőli előszobában foglalnak helyet, ahonnan úgy az irodába, mint a konyhába bejárás nyílik. A cselédek aszerint, ki milyen időben érkezett, számokat vesznek át a gazdától és négyes rendben mennek a konyhába, ahol egy külön e célra rendelt asztalra leteszik éthordó edényeiket.

Az edényeket az alkalmazottak megtöltik, olyképen, hogy mindegyiknek meglévén a maga reszortja, egy-egy csupán csak egy fajta ételt oszt ki, ez a rendszer lehetővé teszi azt, — mivel az alkalmazottnak csak egyforma étellel van dolga, hogy munkáját szinte gépiesen véggezze. — három negyedóra alatt mintegy száznyolcvan embert szolgálhasson ki. Az edények megtöltése után az éthordók, hogy tolongás ne keletkezzék, nem az udvar felé, hanem egy másik ajtón egyenesen ki, — az utcára — távoznak. A rend tehát mintaszerű és hogy a menü is kiváló változatos lesz annak igazolására nem kívánunk mondani semmit, hanem csupán a hét hátralévő három napjára szóló étlapot iktatjuk ide. Ime:

Az aradi közöskonyha heti étlapja.

1907. november 1-én.

Ebéd: Halleves, babfőzelék sertéspecsenyével, Stefániasült, turóslépeny.

Vacsora: Csirke pörkölt rizsszel, káposztás kocka.

1907. november 2-án.

Ebéd: Husleves, marhahus burgonya és paradicsom mártással, kelkáposzta felsárszelettel, almáspite.

Vacsora: Eszterházy rostélyos makaronival, Piskóta tészta.

1907. november 3-án.

Ebéd: Ragut leves, töltött káposzta, bornyu pecsenye, diós kifli.

Vacsora: Libapccsenye, mákos tekeres.

H. S—r.

A Hajdu-ügy a folyosón.

Heves jelenetek.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 31.

A képviselőház folyosóján ma élénk élet uralkodott. Az érdeklődés főleg Lengyel Zoltán felé fordult, aki valóságos előadásokat tartott a Hajdu-féle ügyről és ellitétetését igazságtalanságnak mondta. Később megjelent Lengyel Zoltán társaságában Csizmazia Endre függetlenségi képviselő is, aki régebben törvényszéki bíró volt. Csizmazia egyideig hallgatta Lengyel Zoltán előadását, majd pedig ő is bele szólt és heves vitát provokált. Csizmazia anynyira belemelegedett a vitába, hogy heves kifejezésekkel illette Lengyel Zoltánt és védőjét, Vázsonyi Vilmost, a bíróság előtt tanusított viselkedésükért.

— Nem járja, amit tettek, — kiáltotta hevesen. — Amit Vázsonyi a bírósággal szemben megengedett magának, az nem egyéb komisz hitványságnál. Táblabírónak nevezni egy törvényszéki bírót csufolódásból, ez perfid eljárás. Ha én lettem volna az a bíró, *felüggesztettem volna a tárgyalást és úgy megpofostam volna Vázsonyit, hogy a Dob-utcába esik.* Ilyesmi csak Magyarországon történhetik meg.

Lengyel nem kevésbé hevesen válaszolt:

— Az is csak Magyarországon történhetik meg, hogy a bíróság a perhez nem tartozó anyagot tárgyal és hogy egy volt igazságügy-miniszter fiának kérelmére egy névtelen levél alapján a lakásán hallgassanak ki egy kétes erkölcsű hölgyet.

— Azt még be kell bizonyítanod — vála-

szolt C-izmazia. A magyar bíróság oly magasan áll, hogy az olyan védők, mint Vázsonyi, még a talpát sem csókolhatják meg.

Lengyel Zoltán erre szintén érdekes kijelentéseket tett:

— Nincsen olyan kliensem — ugymond — akit a bíróság meg ne környékezett volna, hogy ellenem valljanak. Vajóságot hajszát indítottak ellenem. Még akarnak foztani még becsületeimről is.

Az ügynek egyelőre valószínűleg nem lesz folytatása, mivel Vázsonyi, akit Csizmazia sértő szavakkal illetett, tudvalevőleg nem párbajozik.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek: Délután: Sziklához láncolt királykisasszony, szimf. Este: A cserkeszleány operette. Bemutató előadás. (Béret R.)

Szombat: A cserkeszleány, operette (Béret C.) Vasárnap: Délután: Bernát, bohózat. Este: Cserkeszleány, operette. (Béret A.)

* Vájjunk el. Erdős Sári kisasszony ma folytatta szép sikerrel megkezdett vendégszereplését. A Vájjunk el Cipriennejét adta meglepő biztonsággal. Dicséretére jegyezhetjük fel, hogy helyes hangsúlyozással beszél, és nem esik kezdőknél nagyon is szokásos túlzásokba. Ha a színpadon való biztosabb mozgást, ott-honoságot elsajátítja, szerepkörét hivatottsággal töltheti be. A közönség biztató rokonszenvvel fogadta, tisztelői pedig virágcsokrokkal lepék meg. *Mariházy* De Prunelles szerepében sikerrel állta meg helyét, sokat mulatott a közönség *Delly* kitűnő Adhemárián és *Faludy* kacagató groteszk főpárjában. *H. G.*

* A cserkeszleány. Az újabb operettirodalomban *Metz* Albert, aki alapos zeneismerettel a legkomolyabb zenei körökben is méltó felhívást keltett, — jóbírához méltóan foglalt helyet a múlt színházi szezonban „A cserkeszleány” című operettjével. A zene, melynek melodikus, eredeti voltát a fővárosi sajtó a legnagyobb elismeréssel fogadta, komolysága mellett is olyan dallamos, hogy rövidesen népszerűsége tehet szert. Melléje sorakozik az ötletes és poétikus szöveg, melyet *Telekes* Béla, a kitűnő költő írt halhatatlan Jókaink egyik kedves elbeszélése nyomán. A holnapi bemutatóra a színház igazgatója a darabot fényesen állítja ki és a főbb szerepekben *Kállay* Jolánt, *Wlassák* Vilámát, *Hunyadyt*, *Lövönyt*, *Benkőnt*, *Ladislajyt* és a társulat több más elsőrendű tagját foglalkoztatja.

* Fehér nadrág — magas csizma. Hogy a cabaretek létesülésével a színpadok aktualitása, az aktualitások színpadra vitele, ugyancsak gyarapodni fog, azt mindenki láthatta. Ebben a tekintetben a budapesti Modern Színház ugyancsak előjárt. A közönség meglepetésére programon kívül egyszerre csak előállott *Nyáray* Antal, a kedvelt komikus diszes porosz mondurban, fehér nadrágban, magas-szaru csizmában és a Fedák Sári szobalányáról szóló ismert nótá dallamára énekelt. Hogy miről szolt a kuplé, arról eléggé tanuskodik ez a négy között a legszelidebb strófa:

Van szobalány mindenféle nagy Berlinben,
De himnemű, mint én vagyok, niacsan egy sem.
Katonaposztó a bluzom,
Az igát nadrágban huzom.
Az állásom kincses bányá,
Én vagyok a Molke, Molke
Generális szobalánya.

A közönség frenetikus tapsal fogadta a kuplét és nem nyugodott, míg *Nyáray* meg nem ismételte. Látnivaló, hogy van egészséges érzeke a — humor iránt.

* A színház a gyermekeknek Halottak napjára a színház igazgatósága, szakítva a megszokott sablonnal, a délutáni előadással a gyer-

mekeknek óhajt kedveskedni. A délutáni előadáson *Komor* Gyulának, a kitűnő ifjusági szimfiorának *A sziklához láncolt királykisasszony* című rendkívül érdekes tündéregéje került színre fényes kiállításban. Az előadás majdnem az egész társulat részvételével és érdekes mese, a kitűnő zene és énekek, melyek dallamát *Orbán* Árpád írta, bizonyára élénk szórakozást fog nyújtani nemcsak a kisgyerekeknek, de a felnőtteknek is.

* Műkiállítás Aradon. Érdekes műkiállítás nyílik meg vasárnap Aradon. A Weisz és Klein könyvkereskedő cég gyűjteményes kiállítást rendez *Urhegyi* Alajosnak, a kiváló aradi festőművésznek és *Albert* Andornak, a jeles szobrásznak műveiből. A tárlat iránt, mely nálunk először a maga nemében, városszerte nagy érdeklődés mutatkozik. A kiállítást szombat délután mutatják be a sajtó képviselőinek.

Jégpálya az Óvár-téren.

A korcsolyázó egyesület közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31.

Az aradi korcsolyázó-egyesület ma délután, a városháza emeleti kistermében tartotta rendezési közgyűlését. A közgyűlésen *Tedeschi* Viktor, az egyesület igazgatója elnökölt s azon a tagok nagy számmal vettek részt.

Tedeschi Viktor elnöki megnyitójában szép szavakban emlékezett meg arról, hogy az egyesület, amely a jövő évben harminc éves működést tölt be, ezúttal az új alapszabályok értelmében tart közgyűlést. Azon reményének adott kifejezést, hogy az új alapszabályok az egyesület új virágzásának teszik le alapját. A határzatképeséget konstataálva, a jegyzőkönyv vezetésével *Szalay* Károly dr. titkár, hitelesítésével *Szabó* Albert és *Goldschmidt* Sándor tagokat bizta meg.

Szalay Károly dr. titkár fölolvasta a választmány évi jelentését. Az egyesületnek az elmúlt télen rendkívül kedvező évadja volt; negyvenkilenc korcsolyázó nap volt, aminőre rég volt eset. Az élelnek szezon azonban az egyesület kiadásait is megszorította. A jelentés megemlékezett arról, hogy a város szabályozásával az egyesület régi terve megvalósul: a mesterséges új jégpálya. A város részéről kilátásba helyezték, hogy vagy az Óvár-téren, vagy az ó temető helyén fognak az új jégpálya részére területet átengedni. Ez okból, noha a jelenlegi korcsolyacsarnok és pálya sok tekintetben kényelmetlen és a célnak meg nem felel, abba újabb befektetéseket nem áldoznak. Az egyesületnek 194 tagja van.

Szilágyi György pénztáros a múlt évi számadásokat terjesztette elő. E szerint a bevételek 5779 K. 85 fillért, a kiadások 6243 K. 94 fillért tettek ki; az egyesület készpénzvagyona 15.339 K. 18 fillér. Ezzel kapcsolatosan fölolvasták a számvizsgáló bizottság jelentését, amely a kimutatásokat rendben levőknek találta.

A jelentéseket egyhangulag tudomásul vették. Indítvány nem történt.

Tedeschi Viktor a maga és tisztársai nevében megköszönte a bizalmat és fölhívta a közgyűlést a tisztújítás megejtésére. A szavazás vezetésére korelnökül *Aknay* Andort, szavazatszedő bizottsági tagokul *Steinhart* Mór dr.-t és *Paragó* Rezsőt kérte föl.

A szavazás végeztével a tisztújításnak csaknem egyhangú eredménye ez volt:

Elnök: *Parocz* György. Alelnök: *Boros* Vida. Igazgatók: *Tedeschi* Viktor és *Boros* Iván. Ügyész: *Paris* Lajos dr. Titkár: *Szalay* Károly dr. Pénztáros: *Szilágyi* György. Ellenőr: *Tones* Ferenc. Jegyző: *Neidenbach* Ödön. Választmányi tagok: *Aknay* Andor, *Dálnoki*

Nagy Lajos, *Dániel* Endre, *Kabdebó* János dr., *Köpf* János, *Nachtnébel* Ödön mérnök, *Óry* Aladár, *Parocz* Béla dr., *Steinitzer* Pál dr., *Szabmáry* János, *Steinhart* Mór dr., *Vannay* Gyula. Választmányi póttagok: *Dániel* Péter, *Keller* Iván, *Lacszay* Gyula, *Szalay* Dezső dr. Számvizsgáló bizottság: *Probst* Mihály elnök, *Hegyi* Albert, *Singer* Gyula.

A tisztújítás eredményének konstataálása után az elnök a közgyűlést berekesztette.

Amiről beszélnek.

★

Szalomból a színpadra.

Arad, október 31.

A színpadi bemutatkozás izgalmával elég szép sikerrel küzdött meg egy aradi urileány. A közönség nem támasztott nagy igényeket, a kisasszony pedig a kis igényeknek egy kisasszonyhoz méltóan megis felelt. Uram isten, a kisasszonyok tudnak sütni, főzni, varrni — esetleg tudnak táncolni, énekelni a zsurokon, de hol van az megírva, hogy a kisasszonyok a felsőbb leányiskolában a fentemlített és eléggé nem dicsérhető foglalkozások és művészetek mellett, mint színésznők is kellő kiképezést nyerjenek.

Annál dicséretesebb, ha a szárnypróbálgatás sikerrel végződik. A publikum redukálja az igényeit, a kisasszonyok megerőltetik magukat és ilyen eredmények mellett egész jól elszórakoznak egymással.

Az első vendégszereplés nyomán egész sereg igényt jelentettek be *Szendrey* Mihálnál, aki a maga részéről minden bejelentést diplomatikus fuffanggal a színügyi bizottsághoz utal. *Szendrey* minden jelentkezésben egy egy zsenit üdvözöl, elragadtatásának ad kifejezést afelett, hogy éppen az ő színházát tüntetik ki azzal, hogy művészi szárnypróbálgatásaik színhelyeül választják és magában már is kiszámítja, hogy a kétszáz tagból álló család és a háromszázra becsülhető jóbarátok és ismerősök milyen összeg erejéig állíthatók be a pénztári kimutatásba.

A színügyi bizottság mindenkor elragadtatással veszi tudomásul, ha aradi benszülött jelentkezik a világot jelentő deszkákon. A közel jövőben érdekes bejelentésben gyönyörködhet a bizottság.

Szendrey Mihály be fogja jelenteni, hogy egy nagyon szép asszony eljátsza a *Josette* kisasszony a feleségem címszerepét. Mikor a színügyi bizottság meghallja a bejelentett szép asszony nevét, *Szendreyt* megtapsolja és kötelezi arra, hogy a *Josette* k. e. stb. színdarabot huszonnégy órán belül színre hozza és sorozatos előadást rendezzen a darabból.

A nem mindig nyájas olvasó most roppant kíváncsi arra, hogy ki lehet az a nagyon szép asszony, aki ilyen hatást vált ki a színügyi bizottságból. A nem mindig nyájas olvasó azonnal meg fogja tudni, amint befejezett dolog lesz a vendégszereplés. A kevésbé beavatottak tájékoztatására idejegyezzük, hogy a szép asszony özvegy, de fiatal. Gyönyörű görög metszésű orra van, a haja fekete és hat egy-negyeddes keztyűt hord. Nagyon szellemes asszony, aki csak azért nem levelezett *Maupassant*-al, mert *Baszkereeff* Mária megelőzte. Most a Vigszínházhoz hívják, de a *Josette* k. a. stbit előbb eljátsza Aradon.

Még csak annyit jegyezzük fel, ugyancsak a tájékozatlanok számára, hogy a szép asszony sikere biztos, de ha jóslatunkban csalódnánk, úgy ő akkor sem jön zavarba, mert legközelebb mint operette énekesnő feltétlenül sikert arat — Budapesten.

Készülőben van még egy érdekes bemutatkozás, de erről még a nyájas olvasóknak sem szabad egyelőre semmit sem elárulni.

A szép asszony sikeréről kezeskedik.

Daru.

Beütött az orvossztrájk.

Bojkott a betegsegélyző ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31.

Az aradi orvosok jogos követeléseik tudatában megszakították a tárgyalást a munkásbetegsegélyző pénztárral, amely méltányos és könnyen teljesíthető kérésüket hatalmi szempontok miatt nem akarta teljesíteni. A betegsegélyző pénztár ezzel orvos nélkül maradt. Harmincezer ember gyógykezeléséről van szó ebben a harcban, amelyben a pénztár hatalmi féltékenység miatt kockára teszi tagjai legeminebb érdekeit. Hatósági orvosokkal akarják kezeltetni a tagokat, holott a hatósági orvosnak a maga betegei számára sincs elég ideje.

Részletes tudósításunk:

Az orvosok ultimátuma.

Az orvosszövetség és a kerületi munkásbiztosító és betegsegélyző pénztár igazgatósága között ma délelőtt volt az utolsó tárgyalás, amely azonban eredménytelenül végződött. A pénztár igazgatóságának megbízásából *Reisinger Sándor* igazgatósági tag tárgyalta az orvosszövetség végrehajtó-bizottságával, amely az alábbi ultimátumot terjesztette elő:

1. Az orvosszövetség beéri az orvosoknak azzal a díjazásával, hogy az átmenet idejére tagonként hat koronát fizet a pénztár.

2. A korlátlan szabad orvosválasztást nem fogadja el az orvosszövetség és ragaszkodik ahhoz az orvosrendszerhez, amely szerint a jelentkező orvosok kerületekbe osztatnak és a pénztári tagok csak a megfelelő kerületek orvosai között választhatnak.

3. Az orvosszövetség követeli, hogy a július 1-től november 1-ig terjedő időre az ezen idő alatt kifejtett munkatöbbletért a pénztár szolgálatában volt nyolc orvos egyenként és havonként száz-száz korona külön díjazásban részesüljön.

Reisinger Sándor tudomásul vette az orvosszövetség követeléseit és még a délelőtti folyamán közölte azokat a munkásbiztosító pénztár igazgatósági elnökével, *Cukor Lászlóval*, aki ma estére igazgatósági ülést hívott össze.

Hatósági orvosokat kérnek.

Mint ahogy a pénztár igazgatósága még tegnapi ülésén utasította az elnökséget, hogy abban az esetben, ha egyezés a mai nap folyamán nem jönne létre, tegye meg az intézkedéseket, amelyek a hatósági orvosok esetleges kirendelésére szükségesek, *Cukor László* ma délután felkereste *Varjassy Lajos* polgármestert, hogy *Károlyi Gyula* gróf távollétében tőle kérje a hatósági orvosok kirendelését, úgy a betegpénztári tagok gyógykezelése, mint az ambuláns rendelés ellátása dolgában. A szóbelileg előterjesztett kérelmet *Cukor László* később írásbeli kérvényben is megismételte. A kérvény így hangzik:

Méltóságos Főispán Ur!

Az Országos Orvosszövetség aradvárosi és megyei fiókjá a közelmúltban átiratot intézett az Arad kerületi munkásbiztosító pénztárhoz bizonyos követelések teljesítése iránt. Az

orvosszövetség követeléseit mind a pénztár elnöksége, mind pedig újabb a kiegészített igazgatósága beható vizsgálat tárgyává tette és minthogy anyagi és erkölcsi felelőssége tudatában az igazgatóság túlságosan terheseknek találta az orvosi kar követeléseit: ezeket csak részben volt hajlandó teljesíteni. A hosszas tárgyalások ma eredménytelenül végződtek. Az orvosszövetség korlátolt orvosválasztási rendszerével szemben a pénztár igazgatósága minden korlátozástól ment szabad orvosválasztási rendszert, mint legideálisabb gyógykezelési rendszert kívánja életbe léptetni már azon súlyos anyagi áldozatok ellenértékéért is, amelyet a pénztár az orvosi díjazásnak új módja és összege révén készséggel meghoz. Másik fő oka az orvosi kar és a pénztár közötti béke meghiúsulásának a szövetség ama részünkről elfogadhatatlan követelése, mely szerint egy valójában nem létező munkatöbbletért a pénztár 3200 koronát fizessen.

A pénztár szervei minden lehetőt elkövettek, hogy Aradnak jelentős szociálgazdasági és humánus intézményét megkímélje a minden érdekelt félre egyaránt áldatlan harctól, bár ennek sem előidézésében, sem elfajulásában — amint az elfogulatlanul megállapítható — semmi része sincs a pénztárnak. A harcot reánk diktálták és legfőbb fórumunknak, a m. kir. állami munkásbiztosítási hivatalnak szóval és írásban adott direktívái szerint most már állanunk is kell. Egy percig sem gondolkodtunk volna arról, hogy a béke érdekében még a pénztár csődjével is fenyegető orvosi követeléseket is teljesítsük, ha nem volna megnyugvásunk, hogy hatóságaink messzemenő támogatást nyújtanak küzdelmünkben és lehetővé teszik, hogy a pénztári tagok kielégítő módon való gyógykezeléséről hatósági orvosok újján gondoskodás történjék.

Sajnos, a megegyezés meghiúsult és ezért Méltóságodat tisztelettel meg kell keresnünk, hogy pénztári tagjaink zavartalan gyógykezelése érdekében kegyeskedjék:

1. a m. belügyminiszter ur 90688/907. sz. rendelete alapján Aradvárosának és Arad megyének hatósági orvosait utasítani, hogy lakóhelyükön részükre megállapított díjtételek mellett gyógykezeljék a beteg pénztári tagokat.

2. Aradváros hatósági orvosai pedig — ugyancsak megfelelő díjazás ellenében — lássák el naponta d. e. 11 órától 12 ig. d. u. 3 órától 5-ig hivatali helyiségünkben az ambuláns rendelést.

Midőn még jelezni kívánjuk, hogy 11000 pénztári tagunk és családjainak és 4500 biztosító munkaadónk révén intézményünk további zavartalan működésében Aradvárosának közel 30000 lakósa van érdekelve, maradtunk kérésünk ismétlésével kiváló tisztelettel alázatos szolgál:

Bak Sándor
ügyvezető titkár.

Cukor László
igazgatósági elnök.

A polgármester intézkedik.

Varjassy Lajos polgármester a pénztár elnökének nyomban kijelentette, hogy a kérelemnek eleget tesz és intézkedni fog a hatósági orvosoknak az ambuláns betegek kezelésére való kiküldetése iránt. A polgármester ezután magához kérte *Pos-*

gay Lajos dr. tiszti főorvost és tudatta vele, hogy tekintettel a beállott helyzetre, szükségessé vált, hogy a hatósági orvosok a pénztár betegeinek rendelkezésére álljanak. *Varjassy* ezután arra utasította a főorvost, hogy a hatósági orvosokat felváltva rendelje ki a betegek kezelésére és tudatta vele, hogy ezen utasítást írásbelileg is meg fogja kapni. *Posgay Lajos* dr. főorvos erre kijelentette, hogy bár mint az orvosszövetség tagja egyetért a szövetség elhatározásával, az utasítás szerint fog cselekedni.

A főorvos nyilatkozata.

Miután *Posgay Lajos* főorvos hivatalosan tudomást szerzett a polgármester rendeletéről, hivatalos helyiségébe ment, hogy az írásbeli utasítást bevárja. Az Aradi Közlöny egyik munkatársa ekkor felkereste *Posgay Lajos* főorvost, aki az ügyről érdekes nyilatkozatot tett:

— Milyen álláspontra helyezkedik főorvos ur, mint a hatósági orvosok főnöke a felsőbb utasítással szemben? kérdezte munkatársunk.

— Az én álláspontomat, úgy hiszem nem kell kifejtennem, mivel köztudomásu, hogy mint az orvosszövetség tagja mindenben azonosítom magam a szövetség határozatával. Jogosnak, méltányosnak és igazságosnak tartom az orvosok követelését és így, mint orvos természetesen nem állhatok a munkásbiztosító pénztár mellé. A felsőbb utasítás folytán azonban kényszerhelyzet állott eő, amelynek sajnós, engednem kell. A felsőbb nyomás alatt nem tehetek mást, minthogy a kerületi orvosokat az utasítás alapján ki fogom rendelni a pénztár ambuláns betegeinek kezelésére. Hangsúlyozom azonban, hogy ez a tényem nem jelenti az orvosszövetséggel való szolidaritás megsakitását. Az én helyemben senki sem tehetne mást. A polgármesteri utasításnak engednem kell, mert az engedelmség megtagadása súlyos következményeket vonhat maga után.

— A kerületi tiszti orvosok engedni fognak a polgármester, illetve főorvos ur utasításának? kérdezte ezután munkatársunk.

— A kerületi orvosok mint a város tisztviselői alám vannak rendelve és így kötelességük az utasításnak engedelmeskedni. Nem is hiszem, hogy bármelyik közülük megszegné a köteles engedelmséget, mert noha elvileg ők is azon az állásponton vannak, amelyen én, bizonyára nem fogják kitegni magukat a kötelesség megtagadásával járó kelemetlenségeknek.

— Járe a kerületi orvosoknak a teljesítendő orvosi szolgálatokért külön díjazás?

— Igen. Orvosi honoráriumul a miniszteri szabályrendelet szerint megállapított összeg jár.

Ezután kijelentette a főorvos, hogy a holnapi napra délelőtt tízenegy-tizenkét óráig *Hecht Arnold* dr., délután négy órától öt óráig pedig *Prohászka László* dr. rendeli ki, szóval ők ketten fogják először a *kényszerszolgálatot* teljesíteni.

Majd azzal a kérdéssel fordult munkatársunk a tiszti főorvoshoz, hogy az orvosszövetség legközelebbi gyűlésén, amelyen a végrehajtó bizottság az eredménytelenségről be fog számolni, miképen fogja magyarázatát adni eljárásának.

— Ott sem mondom majd mást, mint amit most is kijelentettem. Fel fogom mutatni a polgármester utasítását és úgy hiszem, hogy a szövetség át fogja látni, miképen az adott helyzetben, nem cselekedhettem másképp, mert összeütközésbe jutottam volna hivatali kötelességemmel.

Abban az esetben, ha netalán az orvos-

szövetség ezen érv dacára rosszalását fejzéné ki a főorvos ur és a kerületi orvosok eljárása fellett, mit szándékoznak cselekedni? Kitérnek-e a szövetségből? kérdezte ezután munkatársunk.

— Ugy hiszem — válaszolt Posgay — ez a helyzet nem fog előállani. A szövetség bizonyára átlátja majd azt a kellemetlen helyzetet amelybe sodortattunk és velünk szemben nem alkalmaz megtorlást. Ebben bizonyos vagyok. Am ha mégis történék ehhez hasonló, már most kijelentem, hogy a magam részéről *nem lépek ki a szövetségből*, már azért sem, mivel magam is azonosítom magam a szövetség határozatával.

A rendelet

Posgay Lajos dr. főorvos a polgármester írásbeli utasítását este hat órakor kapta kézhez és körrendelet alakjában közölte ezt a tisztai orvosokkal. A polgármester rendelete így hangzik:

Utasítom a tisztai főorvosi hivatalt, hogy mivel az aradi állami munkásbiztosító pénztárban a mai naptól kezdve a betegek kellő orvosi kezelésben nem részesülhetnek, a hatósági orvosok közül egyet: egyet délelőtt és délután az ambuláns betegek kezelése céljából naponként kiküldjön.

1907. október 31-én.

Varjassy Lajos,
polgármester.

Orvosok kerestetnek.

Az aradi kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága ma este 8 órakor Cukor László elnöke alatt ülést tartott, hogy határozatot hozzon az aradi orvosszövetségnek Reisinger Sándor igazgató útján ma délelőtt megküldött ultimátuma dolgában. Az igazgatóság tizenhárom szavazattal öt ellenében elvetette az orvosszövetségi javaslatot és kimondotta, hogy hatósági orvosok útján kíván a betegsegélyző pénztári tagok kezeléséről gondoskodni. Valamennyi igazgatósági tag egyetértett abban, hogy rendkívüli súlyosak és ezért elfogadhatlanok az orvosszövetség követeléselei. De míg öt munkaadó igazgató a béke kedvéért kész volt minden áldozatot meghozni, addig két munkaadó és tizenegy munkás igazgató még a harc árán sem akarta föláldozni, különösen az aradi összmunkásság által követelt teljes korlátlan szabad orvosválasztást.

A mai ülésen az igazgatóság a tagok gyógykezelésének biztosítása érdekében egy jelentős lépésre határozta el magát. Fölhatalmazta ugyanis az igazgatóságot, hogy *nyolc, egyenként évi 7000 koronával díjazott pénztári orvosi állásra nyilvános pályázatot hirdessen*. Ezek az orvosok kizárólag a pénztári beteg tagok gyógykezelésére vállalkozhatnak és előreláthatólag ki fogják elégíteni azokat az igényeket, amelyeket a biztosított alkalmazottak a pénztárral szemben joggal támaszhatnak.

Az igazgatósági ülésről különben az alábbi részletes tudósításban számolunk be:

Cukor László elnöki beszéde után Reisinger Sándor igazgatósági tag beszámolt az orvosszövetség végrehajtó bizottságával folytatott tárgyalásokról és előterjesztette a szövetség ultimátumát.

Buday Gyula meddőnek tartja a vitát, mert a pénztár igazgatósága tegnap elment a legszélső határig és ha az orvosszövetség ma újabb 8200 koronás követeléssel áll elő, úgy ezzel nyilvánvalóvá teszi, hogy nem békét, hanem táborut akar.

Tumó Lajos igazgatósági alelnök a vagonári munkások nevében kijelenti, hogy a már tegnap tett engedményeket is sokalják. Ez engedmények ellenében határozottan követelik, hogy a tagok szabadon választhassanak a gyógykezelésre vállalkozó orvosok közül.

Holló János az aradi szervezett munkásság azon határozott utasítását terjesztette elő, mely szerint a munkás igazgatók kövessenek el mindent a kerületi rendszer meghiúsítására. A munkások saját körükben, amikor látják, hogy munkástársaik túlhajtják követeléseiket, maguk védik meg a munkaadókat. Ugyanígy gondolkodunk itt, amikor mint munkaadók ülünk. A pénztárban óriási többséget képező szervezett munkásság nevében kijelentem, hogy az orvosok által ajánlott orvosválasztási rendszert semmi körülmények között sem fogadjuk el.

Reinhardt Gyula szerint nem lehet betegsegélyző pénztárt orvos nélkül elképzelni s mint-hogy felő, hogy a hatósági orvosok elfoglaltságuk miatt nem tudják kellőképpen a pénztári tagok gyógykezelését ellátni, ajánla osnak tartja a kényszerhelyzetre való tekintettel az orvosszövetségi követelések elfogadását.

Buday Gyula és Váradi Alfréd felszólalása után Cukor László ismertette a polgármesternek és főispánnak átadott kérvényt és az ennek folytán történt intézkedéseket. Tulajta, hogy Posgay Lajos dr. még az est folyamán értesítette a kerületi orvosokat a polgármester rendeletéről és egyben beozotta őket az ambuláns szolgálatra.

Mint-hogy senki sem jelentkezett többé szó-lásra, Cukor László elnök befejezetnek nyilvánította a vitát és szavazásra tette fel a kérdést és pedig olyképpen, hogy azok, akik az orvosi követelések teljesítése mellett vannak, igennel, azok pedig, akik elvetése mellett vannak, nem-mel szavaznak. A szavazásnak az eredménye a következő volt:

Az orvosi követelések megadása mellett a következők szavaztak: Hönig Ottó, Kalmár Nándor, Reisinger Sándor, Reinhardt Gyula és Steigerwald Alajos munkaadó igazgatók.

Nemmel szavaztak: Adler Andor, Nyáry Vilmos és Weisz Dávid munkaadók, Blaskovits Lajos, Buday Gyula, Brandenburg András, Buberl Ferenc, Fenyő László, Kovács Soma, Szlavkovits Peter, Tumó Lajos, Tomán János és Westmann Gyula munkás igazgatók.

A határozat kimondása után az igazgatóság Adler Andor, Buday Gyula és Holló János pártoló és Reisinger Sándor ellenző felszólalása után még azt a határozatot hozta, hogy — sürgős eseteket kivéve — a pénztári tagok minden adott esetben a városi hatósági orvosok segélyét vegyék igénybe. Az aigyanem rövid ideig tartó átmenet idejére kéri a pénztár igazgatósága a biztosított alkalmazottakat, hogy legyenek elnézéssel, ha netalán — ami ugyan kevésbé valószínű — kisebb fenakadások lennének. Felhatalmazta még az igazgatóság az elnökséget, hogy 8 pénztári orvosi állásra egyenként 7000 korona dotációval pályázatot írjon ki és hirdesse meg napilapokban és szaklapokban: vidéki pénztári tagoknak orvosi ellátására is megfelelő összeget fognak fordítani. A pénztári tagoknak a törvényhatósági orvosokkal való közlési eredményéről az elnökség 8 nap alatt tartozik beszámolni az igazgatóságnak.

Az orvosok nyilatkoznak.

Az aradi orvosszövetségtől ma éjszaka az alábbi nyilatkozatot vettük:

A szó teljes értelmében ma éjjel — a tizenkettedik órában jutott válságos for-

dulópontra az orvosszövetség és a munkásbiztosító pénztár között már oly rég óta vajudó kérdés.

Nincs ma módunkban teljes részletes-ségében a kérdést a nagyközönség elé vinni, kötelességünknek tartjuk azonban már most is, ellenőrizhetlen, esetleg téves információk alapján megnyilvánult véleménynel szemben a következőket kinyilatkoztatni:

Az aradvárosi és megyei orvosi kar, mely e kérdésben teljesen szolidaris, ez ügyben felvett küzdelmét természetesnek és jogosnak tartja. E jogos ügynek kivására azonban jogtalan eszközökhöz sohasem folyamodott. Nem áll tehát az, mintha az aradi orvosi kar a küzdelem bármely fázisában oly eszközökhöz akart volna fordulni, melylyel 30.000 lélektől az orvosi szolgálatot meg akarná tagadni. *Sztrájkról tehát szó sincs*. Kinyilatkoztatjuk, hogy a kérdés bármily megoldásánál mi betegtől orvosi segélyt soha nem akartunk és nem akarunk megtagadni.

Ezen téves információ alapján intézkedett Arad sz. kir. város polgármestere, hogy a 3 tisztai orvos lássa el 30.000 léleknek betegszolgálatát. Ezzel szemben a tisztai főorvos a mai nap folyamán a fentiek értelmében előterjesztést tesz a polgármesternek és kinyilatkoztatja a tisztai orvosok nevében, hogy ők az átiratban jelzett követelésnek eleget fognak ugyan tenni, de nem tisztai orvosi minőségükben, hanem csak úgy, mint minden más magánorvos, mely által szolidaritásuknak kétségtelen bizonyítékát akarják szolgáltatni. Az aradi orvosi kar bizik benne, hogy ügyét győzelemre fogja vezetni. Lehetetlennek tartják, hogy oly ügy, amiért ők, kivétel nélkül lelkesedni tudnak, ne legyen igaz ügy és közmegelegedéssel megoldást ne nyerjen.

Az orvosszövetség elnöksége.

A sasfiók.

Lukácsiu fiát kitiltották a kolozsvári egyetemről.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31.

Ugyanakkor, amikor Lukácsiu László, a belényesi képviselő a parlamentben székhelyét tartotta, a fia szintén megkezdte a martir-pályát. A herbertizmus, úgy látszik, a nemzetiségi politikában is érvényesül s Lukácsiu fia is ott keresi az érvényesülést, ahol az apjának olyan bőven termett.

A kolozsvári egyetem tanácsa három román egyetemi hallgatót *izgatás miatt kitiltott az egyetemről*. Ezek: Lukácsiu László, a hasonló nevű lacfalusi plébánosnak és országgyűlési képviselőnek fia, Serbán Aurél és Csucs Szilviusz. Az első részt vett a tavasszal a Mocsai községben tartott tiltakozó gyűlésen, amelynek szónoka is volt, a másik kettő egy másik népgyűlésen vett részt.

Az egyetemi tanács e miatt fegyelmi vizsgálatot indított ellenük s ennek befejeztével hozta meg az említett ítéletet amely az egyetemről való kitiltás mellett *egy félév elvesztésével* is sújtotta mind hármat. Állítólag szó volt arról, hogy három egyetemi ifjút az összes magya-

országi egyetemekről kitiltás, de ezt tul-szigorunak találták.

Román lapok közlése szerint ez az ítélet se marad meg teljes szigorúságában. *Moldován* Gergely, a kolozsvári egyetem hazafias érzésű tanára, és a múlt évben volt rektora közbevetette magát a kizárással sújtott diákok érdekében, a minnek eredményeül a kolozsvári egyetem tanácsa illetékes helyről utasítást kapott, hogy az ítéletet *saját hatáskörében változtassa meg.*

Az elítélt diák a kisebbik fia a híres román képviselőnek. A nagyobbik, *Lukácsiu* Epaminondas dr. Amerikában van, ahol az ottani görög katolikus románok között missziót teljesít.

TANÜGY.

(—) Tanulmányut. Az aradi állami tanítóképző IV-ik osztálya két tanár kíséretében Mésesen volt a s:őlo-mivelést tanulmányozni Meghallgatták *Jausz* igazgató szakavatott elméleti előadását, amelyet az *Eckhardt* feügyelő által vezetett matszési gyakorlatok követtek. A reggeli órákban az ifjak meglátogatták a valóban minden dicsőre méltó gyoroki, csángótelepi állami iskolát, ugyszintén az ottani kisedovót és a ménesi gör. kel. román iskolát.

A helyzet.

Polónyi kilépése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 31.

Polónyi még mindig az előtérben van. Az a gyanus mozgolódás, amely a pénzügyi bizottság emlékezetes gyűlése óta a Polónyi táborban észlelhető, mind komolyabb jelleget ölt. Polónyi ma már azt is kijelentette, hogy a kiegyezést nem szavazza meg, ami tulajdonképpen egyenértékű a függetlenségi pártból való kilépésével.

Egyebekben a nemzetiségi mozgolódások és obstrukciós készülődések egészítik ki a politikai színtér mai képét.

A panaszos máramarosiak.

A máramarosmegyei függetlenségi párt egy küldöttsége ma tisztelgett *Wekerle* Sándor miniszterelnök, *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi miniszter és *Günther* Antal igazságügyminiszter előtt. A küldöttség elpanaszolta, hogy a megyei adminisztrációban a régi rendszer hívei dominálnak és azok mindent megtesznek, hogy a koalíciós pártok politikája ne érvényesülhessen. A küldöttség főleg arra kérte a kormányt, hogy *Perényi* Zsigmond báró főispánt, aki exponense a régi rendszernek, küldje nyugalomba és más, megfelelőbb főispánt nevezzen ki. A miniszterek azt válaszolták, hogy ennek az ügynek elintézése *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter hatáskörébe tartozik, aki bizonyosan fog eljárni, ahogy az a megye érdekeinek leginkább megfelel. A küldöttség ezután *Andrássy* Gyula grófnal is tisztelgenni akart, *Andrássy* azonban betegséget adván indokul, kitért a küldöttség fogadása elől.

Lukácsiu megkegyelmezése.

Bánffy Dezső más helyen ismertett beszéde után több alkotmánypárti képviselő nevében *Burdia* Szilárd alkotmánypárti képviselő kérdést intézett *Bánffy*hoz, hogy ki kezdeményezte *Lukácsiu* László-

nak, a hírhedt memorandum-pör hősének megkegyelmezését.

Bánffy, ki a hozzá intézett kérdésre nem tudott vagy nem akart felelni, kitért a válasz elől, mire *Burdia* ismét szólásra emelkedett és beszéde folyamán mint a megkegyelmezési akció kezdeményezőjét, *Sturdza* akkori román miniszterelnököt nevezte meg.

Bánffy most már nem térhetett ki többé a válasz elől és elismerte, hogy *Sturdza* tényleg jó viszonyban van ő vele. Beszéde folyamán ezt a jelentőségteljes, sokat sejtető mondatot vetette oda:

— *Néha a királynak is vannak kivánságai, miket a kormány vagy teljesít vagy elmegy.*

A szerb zavarok.

A képviselőház tegnapi ülésén *Polit* Mihály tudvalevőleg interpellálni akart a szerb egyház zavaros állapotainak ügyében, de miután *Wekerle* Sándor miniszterelnökkel hosszabb ideig konferált, elállott az interpellációtól. Egy ujságíró ma felkereste *Bogdanovics* Lucian budai görög keleti szerb püspököt, aki kijelentette, hogy az a körülmény, hogy a magyar kormány nem nevezi ki a patriárka helyettesét, nagy anyagi és erkölcsi károsodással jár a görög keleti szerb egyházra. Ha *Polit* zavaros viszonyokról beszél, úgy igazza van. Csodálja, hogy a kormány tetovázik és hogy nincs még jelöltje, mert csupán a hat görög keleti szerb püspök közül lehet kinevezni a patriárka helyettesét, aki addig vezeti az ügyeket, amíg az egyházi kongresszus az új patriárkát megválasztja.

Polónyi nemmel szavaz.

A pénzügyi bizottság ma *Szell* Kálmán elnöke alatt ülést tartott, amelyen több érdekes felszólalás hangzott el. *Holló* Lajos kijelentette, hogy bár a kvóta fel-emelését károsnak tartja, a kiegyezést megszavazza, de csak az esetben, ha a bankkérdés tisztázva lesz. Utána *Saghy* Gyula, majd *Bizony* Ákos beszéltek szintén a kiegyezés mellett, amelyet szerintük a függetlenségi pártnak meg kell szavaznia.

— Kell? kérdezte gúnyosan Polónyi Géza, aki ezután néhány észrevételt tett. Nagy Ferenc nem tartja jónak a kiegyezést, amely sokkal terhesebb, mint a *Szell-Körber* féle volt. *Buzáth* Ferenc szintén megszavazza a kiegyezést, mert véget kell vetni a politikai harcoknak, át kell térni az ország gazdasági erősítésére. Ezután *Holló* Lajos visszautasította *Buzáth*-nak és Nagy Ferencnek a függetlenségi párt ellen hangoztatott burkolt vádjait. Polónyi Géza felszólalása után *Szell* Kálmán hosszabb beszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy bár az ő általa kötött kiegyezés előnyösebb volt, a kormány most rosszabb helyzetben volt mint az ő kormánya. *Wekerle* Sándor több észrevétele után *Szell* Kálmán berekesztette a vitát és a javaslatot elfogadottnak jelentette ki.

— *En nem szavazom meg* — jelentette ki Polónyi Géza.

Nem is mondtam — válaszolt *Szell* Kálmán — hogy a bizottság egyhangúlag fogadja el a javaslatot.

Veiglsberg Leó — öngyilkos.

A Pester Lloyd vesztesége.

A magyar ujságírás gyásza.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése —

Arad, október 31.

A magyar ujságírásnak gyásza van. Egyik legnagyobb elméjű, legfényesebb tollu munkása: *Veiglsberg* L.ó, a *Pester Lloyd* főszerkesztője, ma önkézevel vetett véget életének. Az országos hírű publicista öngyilkossága az esti órákban futó tűzként terjedt el a fővárosban és általános részvétet, mély megdöbbenést keltett. Noha nem magyarul írt, hanem német nyelven szolgálta évtizedeken át az ország érdekeit, munkássága maradandó nyomot hagyott a magyar sajtó történetében.

A nagy nemzeti felbuzdulások alkalmával gyakran hangzik el az a vád, hogy a fővárosi német sajtó felvirágoztatása nem tartozik éppen a magyarság eminens érdekei közé. Tulzott sovinszták egyenesen hazafiatlansággal szokták vádolni azokat, akik a magyar lap helyett németet járatnak és olvasnak. Valljuk meg őszintén, hogy az aggodalmaskodóknak csak részben van igazuk. Azt minden magyar érzésű ember vallja és elismeri. — még azok is, akik nem torkukkal, hanem munkával szolgálják a nemzet érdekeit — hogy nemzeti szempontból feltétlenül kívánatos volna, ha a nagy német lapok, amelyek különösen a fővárosban dominálnak, leválnék germán jellegűek és magyar nyelven szolgálnák a nemzet érdekeit, ám annyit még a leghevesebb sovinsztáknak is el kell ismerniök, hogy a német nyelven megjelenő, de a magyar érzésektől impregnált lapokra a mi szomorú konstellációink közepette sokkal inkább szükség van mint rosszul rendezett nemzeti komédiákra, amelyek éppenséggel nem öregbítk a magyar név dicsőségét a külföldön. A magyar név sajnos még a Kárpátoktól az Adriáig sem hatolhat el akadálytalanul, mert minduntalan beleütközik a széthúzó nemzetiségi törekvésekbe, amelyekből idegen a magyar hang és a magyar nemzeti ideál. Ugy élünk ebben az országban, mint a börtönébe zárt rab, akinek kiáltó szavát nem hallják, nem értik meg még a börtön ajtaja előtt elhaladóak sem. A magyar nyelv sajnos nem eszköz arra, hogy a külfölddel szemben megértessük óhajainkat és azt a szomorú helyzetet, amelybe Ausztria és a dinasztia jóvoltából jutottunk. A magyar szó nem alkalmas arra, hogy feltárja a külföld előtt, hogy ebben az Ázsiának képzelt országban van némi kultúra is, vannak óserők, amelyek csak kiakázásra várnak. És sajnos de úgy van, hogy a mindenkor magyar kormányok, különösen pedig a jelenlegi, édes keveset tettek a külföld felvilágosítására. Ennek a munkának elvégzésére eddigelé még senki sem bizonyult alkalmasnak, mert bár vannak a külföldön barátaink, ám ezek vagy nem eléggé befolyásosak, vagy kényelmesek a magyar viszonyok hü tükreinek bemutatására. És ha a külföldnek ennek dacára vannak már homályos fogalmak államiságunkról, társadalmi és kulturális viszonyainkról, ugy ez nagy részben a fővárosi német sajtónak köszönhető, amely mindenkor hazafias lélekkel szolgálta a magyar ügyet és hangja tulterjedt, s:ő néha hullámokat vert föl a Lajthán túl is.

Ezért van egyelőre nagy szükségünk a német sajtóra és ezért súlyos a veszteség, amely a magyar ujságírást, a magyar társadalmat, a magyar nemzeti törekvéseket *Veigls-*

berg Leó halálával érte. Az ő ragyogó tolla, éles elméje, erős logikája, maró szatírja és főleg magyar lelke és szíve több szolgálatot tett a magyarság ügyének, mint némely „publicista képviselő” írásai, amelyeket még a legsovénabb magyarok is csak szánalmas mosolyjal olvasnak. Veiglberg írásai tovább érték az ország határainál, visszhangot keltettek Ausztriában, sőt Németországban is és gyakran ökölbe szorult Luegerék keze a ragyogó tollu publicistának egy-egy erősebb támadásáért, amelyben vaslogikával, finom gunnyal, majd maró szatírával mutatott rá a Luegerék gyűlöletes aknamun-ájára.

Az ő tollát annyira respektálták, egyénisége oly súlyos volt, hogy a „schöner Karl”, a magyarság legengesztelhetlenebb ellensége, nem merte válasz nélkül hagyni, attól való félelmében, hogy Veiglberg írásainak hatása nem marad el. És Bécs város polgármestere egy ízben séftő hangon válaszolt, lecsepülvén Veiglberg egyéniségét, aki a támadásra lovagias elégtételt kért.

Lovagias elégtétel Lueger Károlytól — kacagtató dolog, ugye bár? Am bizonyosága annak, hogy Veiglberg nem ijedt meg Lueger-től, akár szellemi, akár harci toronáról volt szó. Ebben is a magyarság iránti izzó szeretete vezette.

Ez az eset még a kilencvenes években történt és csodálatos játéka a véletlennek, hogy a kiváló publicista utolsó cikke színén heves támadás volt Lueger és tábora ellen. A Pester Lloyd tegnapi számában jelent meg. És nem lehetetlen, hogy Lueger ismét válaszol rá és meg fogja rugdalni az immár halott orosziant. Lueger-től kitelik. Az élő Veiglberggel nem mert szembe nézni — megagadta az elégtételt — de most ujjongva ficáncolhat. Egygyel kevesebb azokból a magyar újságírókból, akiknek szava áthallik a Lajthán túl is.

(Az öngyilkosság.)

Veiglberg Leó ma délután mint rendszeren két óra utánig dolgozott a Pester Lloyd szerkesztőségében. Negyedháromkor az összes munkatársak eltávoztak, csak ő maradt egyedül a szerkesztőségben a szolgával. Hosszabb ideig íróasztala mellett maradt és közben kiadta a parancsot a szolgának, hogy a szerkesztőség elfogadó szobáját hozza rendbe, mert vendéget vár. Valamivel három óra előtt bement az elfogadó szobába és meghagyta a szolgának, hogy senkit se eressen be hozzá, mert fáj a feje. Ót órakor egy hölgy jelent meg a szerkesztőségben: Stern Regina írónő, aki kéziratot hozott. Veiglberg főszerkesztőt kereste, mire a szolga az elfogadó szobába utasította. A kisasszony bement az elfogadó szobába, ahol teljesen sötét volt. Egy angol karosszékben egy alakot látott, mire megszólította:

— Kérem főszerkesztő ur.

De választ nem kapott. Abban a hiszemben, hogy Veiglberg alszik, kiment az elfogadó szobából, hogy a szerkesztőség egy másik termében várja meg, amíg Veiglberg felébred. Közben bement hozzá a szolga, aki megkérdezte, hogy beszélt-e a főszerkesztővel.

— Nem — válaszolt Stern Regina. — Alszik.

A szolga furcsának találta, hogy Veiglberg szokásától eltérőleg délután öt órakor alszik, bement tehát az elfogadóba. Ott gyertyát gyújtott és rémes látvány tárult eléje. Az egyik angol karosszékben Veiglberg állott halántékkal, holtan ült. A jobb kezében egy kis tükröt, a bal kezében egy teljesen új szerkesztői

revolvert tartott. Ruhája és a karosszék teljesen el voltak öntve a vértől, amely még akkor is csorgott Veiglberg halántékából. A szolga kiáltására a szerkesztőség időközben visszaérkezett tagjai rosszat sejtve rohantak be az elfogadó szobába, ahol rémülten tántorodtak vissza. Egy szót sem tudtak szólni a főszerkesztőjük holttesténél. Az első rémület után élesztgetni próbálták Veiglbergét, aki azonban akkor már halott volt. Orvosért küldtek, aki csakhamar megjelent és megállapította, hogy a kiváló publicista fél négy óra tájban követhette el az öngyilkosságot. Mindkét halántéka át van lőve. A golyó a balhalántékon át keresztül furta a jobb halántékot is és, innen a földre esett.

A holttestet elszállították a törvényszék bonctani intézetébe, de nem boncolják fel, hanem holnap kiszállítják az izraelita temető halottas házába, ahonnan vasárnap délelőtt tizenegy órakor temetik el.

(Az öngyilkosság oka.)

A kiváló publicista öngyilkosságának okáról különböző verziók keringenek. Tény, hogy Veiglberg Leó a megfeszített munka következtében, hosszabb idő óta neuraszténias volt és hogy különösen az utóbbi napokban sokat panaszkodott fejfőresőkről, amelyek nagyon kínozták. Hozzá tartozói azt hiszik, hogy betegsége miatt ment a halálba, attól való félelmében, hogy a mindinkább fokozódó neuraszténia megbénítja munkaerejét. Veiglberg egész élete munkából állott, az a tudat tehát, hogy idővel kénytelen lesz a tollat letenni, végleg elkeshethette a kiváló publicistát. Van azonban egy másik verzió is, amely szerint Veiglberg anyagi zavarai miatt lett öngyilkos. Noha jóvedelme évenként ezrekre rugott, aránytalanul költekezett, fejedelmi életmódot élt, aminek következtében nagyobb adósságokba verte magát és hitelezői az utóbbi időben nagyon szorongatták. Néhány hónap óta neve állandóan szerepelt a hivatalos lap árverési hirdetményei között, nincs tehát az sem kizárva, hogy adósságai miatt vált meg az élettől.

(Veiglberg működése.)

Az öngyilkos publicista rövid megszakítással harmincöt évig volt a Pester Lloyd szerkesztőségének tagja, előbb munkatársa, majd szerkesztője, a múlt évben pedig Falk Miksa visszavonulásával, ő ült az előkelő lap főszerkesztői székébe. Mint publicista az elsőrendűek között is első volt. Általában az a vélemény volt róla, hogy sem Ausztriában, sem Magyarországon nem tudtak olyan szépen németül írni, mint ő. Nagy tudású, vaslogikájú, erős meggyőződésű ember volt és különösen a satirikus véna dominált benne. Könnyedén, formásan és olyan művészettel írt, mint kevesen a magyar és osztrák publicisták közül. Szíve pedig olyan volt, mint egy gyermeké. A nyomort nem tudta nézni. Jóvedelmének nagy részét szegényembereknek adta és ez is hozzájárult anyagi romlásához. Fiá, Veiglberg Hugó (Ignotius) büszkesége a magyar irodalomnak.

(Az öngyilkosság híre.)

Veiglberg Leó öngyilkosságának híre már a kora esti órákban elterjedt a fővárosban és általános részvételt keltett. Este nyolcig részvénytárgyalatok és táviratok egész özöne érkezett a Pester Lloyd szerkesztőségéhez. A fővárosi lapokat az öngyilkosságról a Pester Lloyd szerkesztősége értesítette és elmondta az öngyilkosság részleteit is, úgy ahogy fentebb közöljük.

Félmillió alaptőkeemelés az aradhegyaljai motorosvasutnál. Zerkovitz Rudolf bemutatkozása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31.

Az aradhegyaljai motorosnál mutatózó forgalmi zavarok és egyéb kellemetlenségek vonták maguk után azt a vizsgálatot, amelynek vezetésére a kereskedelemügyi minisztérium Széchy Károly főfelügyelőt küldötte ki. A vizsgálatot maga Kossuth Ferenc rendelte el, mert Sztankovics Miklós máv. üzletvezetőnek már ismertetett memoranduma s a hatóságok és magánosok részéről érkező panaszok egyenesen megkövetelték, hogy a motorosnál végre helyreálljon az a rend, amelyet minden közlekedési vállalatnál a közönség élet és vagyonbiztonsága megkövetel.

Október 9-ike óta tart már a vizsgálat, amelynek eredménye meglehetősen szomorú. Most már egészen bizonyos, hogy a hegyaljai motorosvasut alépitményei nem felelnek meg a forgalom követelményeinek s hogy a pályavonalon olyan újraépítésekre van szükség, amelyeket a részvénytársaság mai alaptőkéje mellett lehetetlenség keresztülvinni. Ez a körülmény vonja maga után, hogy a motorosvasutat létesítő részvénytársaság kénytelen lesz felsőbb utasításra nagyobb szabású alaptőkeemelésbe belemenni.

Részletes tudósításunk a vizsgálat eredményéről s az alaptőkeemelés körülményeiről a következőkben számol be:

Huszonegy napig tartó vizsgálat után ma fejezte be a minisztérium által kiküldött Széchy Károly vasuti és hajózási főfelügyelő azt a munkát, amely első alapja az aradhegyaljai motoros állapotában legközelebb beálló változásoknak. Most, a vizsgálat befejezése után derült csak ki, hogy a vasut igen közel állott ahhoz, hogy szezuesztrum alá kerüljön s hogy a kezelést a részvénytársaság terhére a Máv. vegye át.

A vizsgálat, amelyben Széchy Károlynak Erdély Ferenc ellenőr, Lederer Simon mérnök, a radnai-úti műhely ideiglenes főnöke, Szijj Pál főellenőr és Weil József mérnök segédkeztek, kiterjedt a vállalat pályáépítésére, felszerelésére, sőt financiáira is. A financiális részre vonatkozó vizsgálatot még nem fejezték be teljesen, annak folytatása még a jövő hétre maradt.

A vizsgálat kiderítette, hogy a bajok kuforrása főleg a jelenlegi felszerelés hiányosságára vezethető vissza. Ennek az oka, hogy a vállalatnak nincsenek meg a kellő tőkék a megnövekedett forgalomnak megfelelő felszerelés beszerzésére. A motorkocsik száma, a kitérők, a kocsijavitáshoz szükséges eszközök nem elegendők a hegyaljai vasut üzemének lebonyolítására.

A forgalom biztonsága, amint a vizsgálat kiderítette, megköveteli azt is, hogy a pályatesten megfelelő javítások történjenek. Kiderült ugyanis, hogy az építési vállalkozó cég eltért az eredeti, kormányhatóságilag jóváhagyott tervektől és a vasut szolid építkezésének rovására megtakarításokat eszközölt. Ennek folytán szükségessé vált a a pálya egyes részeinek átépítése, ami a forgalom megzavarása nélkül fog megtör-

ténni. Valószínű, hogy ebből kifolyólag nagyszabású porok is keletkeznek, mert a vállalkozótól követelni fogják, hogy a hibákat *a saját költségén* reparálja.

A pálya átépítésére különösen azokon a vonalrészekén lesz szükség, ahol a pályaelmelkedés a szokásos ezreléknél jóval nagyobb. Ilyen pedig több is van, köztük olyan is, ahol az emelkedés rendkívül nagy, mint például Világos mellett.

Miután ezeket a hibákat csak óriási költséggel lehet helyrehozni, a kereskedelemügyi miniszterium Széchy Károly indítványára *utasítani fogja a részvénytársaságot, hogy alaptőkéjét félmillió koronával emelje fel.*

Széchy Károly különben tegnap elutazott Aradról és csak 6 óra múlva tér vissza. Ekkor kerül sor a vállalat pénzügyi ügyeinek alapos átvizsgálására. Kedden, e hó 5-én a motorosvasut ügyében ankét lesz a kereskedelemügyi miniszteriumban. Az ankétan résztvesz a vasut új vezérigazgatója, Zerkovitz Rudolf is. Rajta kívül a vállalat több vezetőalkalmazottja is hivatalos az ankétre.

*

Hogy egyébként a motorosvasut működésében és vezetésében a mai nap komoly fordulópontot jelent, arra nézve biztosítékul szolgál az is, hogy a vállalat új vezérigazgatója, akit a gyulafehérvári vasutnál való működése révén a legjobb hír előzött meg, ma vette át hivatalát s azal együtt a vállalat vezetését is. Zerkovitz Rudolf ma mutatkozott be a vasut tisztviselői előtt, rövid de talpraesett programjában hangoztatva, hogy a fegyelem és a munka azok a tényezők, amelyek egy vasutvállalatnál nélkülözhetetlenek.

Az új vezérigazgató élénk éljenzéssel fogadott beszédére a tisztikar nevében Oláh Odön adta meg a választ, biztosítva Zerkovitzot arról a készségről, amelylyel a vállalat alkalmazottai mellette állanak, ha a jövő munkájáról van szó. A meleg hangú üdvözlőbeszéd után Zerkovitz átvette hivatalát, amelyben bizonyára olyan működést fog kifejteni, amely igazolni fogja a hozzá fűzött nagy várakozásokat.

Kepes Ferenc, a vasut volt vezérigazgatója még e hó 15-ig Aradon marad, hogy az új vezérigazgatónak segítségére legyen a belső ügyek megismerésében.

HIREK.

Halottak napja.

Arad, október 31.

A legkomorabb, de legmagasztosabb napja az évnek azok számára, kik éreznek, kik még hisznek: a halottak napja. Az érzést pedig bennünk nem fojthatja el sem a modernség, sem a létért való lázas, gyilkos küzdelem, sem a cinizmus, mely csak külső máza a gondolkodó, világmegevető embereknek. A halottak napján megdöbben a szívünk és a temetőre, az elmúlásra gondolunk. Hogy is tehetnénk másképp? Hiszen oly igazak Hugó Victor szavai, mikor azt mondja, hogy „a föld rejti el gyökereinket és virágaink közül is nem egyet”. Ki nem szerette az anyját . . . apját . . . hitvesét . . . gyermekét . . . akárhányját. Ki már kint porladozik a temetőben? S ki ne hinné ilyenkor, amikor az örökre elköltözött arca megjelenik az emlékezés szürke, bizonytalan, szét szétfeszülő ködfátyolán át a halottak napjától impesszionált lelkünk előtt, hogy van viszontlátás? Kell, hogy legyen! . . . Há van Isten!

Es kizarándokolunk a temetőbe. Kikerget oda

ellenállhatatlan erővel a szívünk! . . . a kegyelet! . . . Viszünk ki gyertyát, koszorút; a szegények pedig igaz könyveket visznek ki szeretteik behorpadt sírjára: azért is bujább, dusabb a fű azokon, mint a gazdagok jól ápolt, virággal beültetett, megöntözött, magasrahintett sírján. Ez az ő vigasztalásuk! . . .

De a kegyelet ezen az igazán szent napon, mely nincs pirossal jelezve a naptárban, megnyilatkozik a haza nagyjai iránt is. Ezünkbe jut, hogy mi mindent köszönhetünk nekik, hol volnánk nélkülük? — és kimegyünk az enyészeti helyére hozzájuk, hogy ráhelyezzük sírhalmukra az emlékezés, a szeretet és hálának idővel és elmulással örökké dacoló virágát. Amikor pedig visszatérünk a világ legmisztikusabb helyéről a város nyüzsgésébe, zajába, zsivajába, — még soká ott vibrál lelkünkben a megvigasztaló hit, a meggyőződés óriásodó, meg nyugtató tudat, hogy feltámadunk! (F—e.)

— **A második fekete hajó.** *Vladivosztokból* táviratozzák: Az itt állomásozó *Skory* nevű orosz torpedóhajó legénysége föllázadt, a tisztikart legyilkolta és a várost bombázni kezdte. Csakhamar megérkezett a közelben cirkáló orosz büntető hajóraj, mely bombázni kezdte a föllázadt torpedót. Ennek legénysége a partra menekült, nagy részét agyonlőtték, a főnököket pedig elfogták. A városban kihirdették az ostromállapotot.

— **Halottak napja.** Herceg Ferenc mondja: „Az enyészetet állítani az élet szolgálatába, a halottak napját avatni a reménység ünnepévé: gyönyörű gondolat! Ol! értsék meg mindenek az egy virágszál fontos gondolatát. S legyen egy virágszállal kevesebb most a halottak napi koszoruba fonva. Aztán a temetők díszéből elvont filléreinket küldjük föl az élőhalottak, a tudóvadászeknek megváltására, a József Kir. Herceg Szanatorium Egyesületnek. A halottak napja alkalmából több városban mint Abonyban, Báuffyhunyadon, Bésztercén, Brassóban, Debrecenben, Eperjesen, Győben, Kátsán, Keszthelyen, Lőcsén, Lugoson, Mohácson, Munkácsban, Nagykárolyban, Orosházán, Ósován, Pozsonyban, Sátorajauhelyen, Szegeden, Szabadkán, Szatmáron, Ujvidéken, Ungváron, Veszprémben jótékony hölgyek temetői gyűjtést rendeznek. Jó példával jár elől a székesfőváros, a hol köztereken és a temetőken 30 gyűjtőurnát állítanak föl. Nem tudjuk, vajjon az utolsó napokban nem történik-e meg nálunk is *egy jó lélek kezdeményezéséből, hogy a közönség a temetők bejárójánál irgalomadóományát a József Kir. Herceg Szanatorium Egyesületnek eljuttathatja*: de azt tudjuk, hogy a társadalomban meg van a jótévesnek, az irgalmasságnak szándéka. Csak az alkalmat adjuk meg hozzá. A József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület kiküldött két füzeteit hordják körül a jó lelkek és a gyűjtőlevekre irassák össze az adományokat. Akadjon városunkban is minél több, a ki az egyesület-től (*Budapest, IX Lónyay-utca 47.*) *egy levele zörlapon gyűjtés céljából ridikült kér.* Küldjük el az egy virágszál árát utalványon minél többen az egyesületnek. Halottunk tudni fog arról. A halottakra való méla emlékezés hangulatában legyen jelszavunk: Mentsük meg a tudóbetegeket!

— **Eljegyzés.** *Farkas Ferenc* eljegyezte *Kaufmann Juliskát, Kaufmann Pál* világi kereskedő szép és bájos leányát.

— **Vásár.** Az igazi — mivelhogy a többi aradi vásár nem is igen érdemes a vásár nevezetre. De az őszi vásárnak pezsgő élete van a forgalomban, meg a szórakozásokban is. Különlegessége a vásárnak a dió-meg a lekvár piac, amely ezuttal is élénk behozattal indult meg. Ennek a vásárnak legna-

gyobb az idegenforgalma. Ugyszólván minden ismerős vidéki arc itt van és a sátrak között buzgóan alkuszik és érdeklődik. Az álmos, fásult városbahangulatot hoz be a sok vendég, s az aradnak is jól esik látni az arcukról: ni, egy csomó ember, aki még — szépnak találja Aradot! . . .

— **A Kölcsey-egyesület keddi felolvasására** belépő jegyek Weisz és Klein, ifj. Klein Mór és Kerpel Izó könyvkereskedésében kaphatók. A felolvasás iránt igen nagy az érdeklődés. Erre vall az is, hogy igen sokan váltották ki igazolványukat, melyek az ez évi nyugtatvány bemutatásával az egyesület könyvtárában a titkártól vehetőek át. A nyugtatványok az Eötvös Magyar Általános Biztosító-társaság irodájában d. u. 5—7-ig Pongrácz István pénzbeszédőnél kaphatók.

— **A rózsahegy-i vérengzés.** *Rózsahegyről* táviratozzák: Panajott Sándor csendőrtábornok Rózsahegyre érkezett, hogy a vizsgálatnál személyesen felügyeljen. 75 csendőr érkezett ide, a kik Rózsahegy környékén vannak szétosztva. A letartóztatottak kihallgatása folyik, de semmit sem akarnak vallani. A szerencsétlenül jártak temetése tegnap ment végbe a leg nagyobb rendben. A kedélyek most némileg nyugodtabbak.

— **Fegyelmi ügy egy röpiratért.** *Kovács Ferenc* aradi községi tanító *Siculus* álnéven „Eltűnt egér a hegyen” és „Leleplezések az aradi községi iskolák korifeuszairól” címek alatt terjedelmes röpiratot írt, amelyet Ujpesten adott ki még augusztus hónapban. A röpirat annak idején nagy feltűnést keltett, mert Kovácsok dif-famáló dolgot írt a közéletben is nagy szerepet játszó *Kovács Vince* helyettes iskolafelügyelőről és Arad tanügyi életének több vezetőférfjáról. A vádak egész légióját sorakoztatta fel ellenük s a magi állítólagos igazát ötven nyomtatott oldalon bizonyította. A röpiratból kifolyólag fegyelmi vizsgálatot indítottak Kovács Ferenc ellen. A fegyelmet megelőző vizsgáló bizottság ma ült össze *Varjassy Lajos* polgármester elnöksége alatt. A vádakra vonatkozólag több tanu: hallgattak ki. Kihallgatták *Cobor Ottó* és *Lautner Márton* tanítókat, akik igazolták, hogy Kovács vádjai nem felelnek meg a valóságnak. Maga a vádlott is megjelent, még pedig ügyvédjével, *Böns Károly* dr.-ral. Az első eset Aradon, hogy fegyelmi vizsgálat alkalmával ügyvéd szerepel. A fegyelmi vizsgálatot még nem fejezték be.

— **Katonák eskütétele.** A harmincharmadik gyalogezred új önkéntesei 16-án fogják letenni az esküt s velük együtt a póttartalékosok is. Az ujoncok eskütétele azonban későbbre marad, mert a most bevonult legénység még nincs kiképezve, mivel a bevonulás az idén nem október 1-én, hanem tizenhatodikán történt.

— **Házasság.** *Csuhandin György* dr. szent-széki előadó és *Desseanu Oktavia* iskolai igazgatónő házasságot kötöttek az ünnepélyes nászszertől az aradi gör. kol. román püspöki aulában volt és azon az új páron és a házi gazdán kívül jelen voltak még, mint a család tagjai: *Ráicu Sebők* banktitkár és neje násznagyok *Stefanutiú* mondorlaki plébános és neje, *Moldován* János banktisztviselő és neje, *Szerb* Gerászim, *Popovics* György, *Purkariú* György, *Chelmicean* Aurél továbbá a vőlegény irodai kollégái és az esketési szertartást végző *Csorogáriú* Romulusz protoszinellus, *Beles* Vazul esperes és *Szuciu* Jusztin diaconus tanár.

— **A Tribuna sajtópöre** *Lascu Demeter* dr. nagyváradi ügyvédjelölt az aradi Tribunában *Furos asiaticus* cím alatt cikket írt, amelyben a nagyváradi ügyészség hatóság elleni izgatást látott. Ma tárgyalta az ügyet a nagyváradi esküd'szék, amely *Lascu Demeter* hatóság elleni izgatásban *bűnösnek* mondta ki. A verdikt alapján a bíróság a vádlottat *hat havi* államfogházra és *öt száz korona* pénzbüntetésre ítélte. Az el-ítelt sommiségi panaszt jelentett be.

BRAUN MIKSA

A Magyar Szent Korona Országai Vasutas Szövetségének SZÁLLÍTÓJA
Szolid szabott árak!

Férfi és gyermekruha áruháza
ARAD,
Szabadság-tér 20., Gr. Nádasdy-palota.
Telefon szám 577.

Külföldi mértékosztály.
Szolid szabott árak.

— Elfogott utazótolvajok. Tegnap éjszaka tartotta meg a rendőrség a vásár előtti razziaát, melynek az a célja, hogy az utazó tolvajokat, még mielőtt operálnának, elfogják. A razzia eredményeképpen két többszörösen büntetett egyént fogtak el, akik nem is várták meg a vásár kezdetét, hanem már ma hozzáálltak a működéshez. Nem nagy eredménnyel azonban, mert rajta veszttek. Rácz József, aki már négy-szer volt büntetve, egy dézsa lekvárt és egy zsák diót lopott, Lingura Illésné pedig, aki még jóval felülmulta Ráczot a büntetések számában, mert már nyolcszor volt büntetve különféle lopásokért, egy zsák diót lopott. A lopást mindketten a vásártéren követték el.

— A francia kémkedési per. Párisból táviratozzák: Berthon, a kémkedéssel gyanúsított honvédtiszt kihallgatása alkalmával visszautasította az összes ellene emelt vádakát és bebizonyította a vizsgálóbíróval szemben, hogy gyári elzárás és németországi utazásai német kereskedőkkel való ügynöki összeköttetéseiből eredtek. Kijelentette, hogy az a beszélgetés, amelyet egy brüsszeli szállodában folytatott, nem kémkedési ügyvel kapcsolatos mint ahogy följelentője állítja, hanem csak kereskedelmi ügyekre és a politika napi kérdéseire vonatkozott. A terhelt követeli, hogy szembesítsék a följelentővel.

— Jótékonyág. A József főherceg szanatórium részére a következő adományok érkeztek hozzánk: özv. Vertán Csabáné 8 kor., Jakabffy Rezső 10 kor., Szent Antal kenyere 1 kor. Ugyanínt a szerencsétlenül járt Götz család részére is történtek adakozások még pedig: Aranka és Sacika 4 kort, Szent Antal kenyere 1 kort küldött. Az adományokat rendeltetési helyükre juttattuk.

— Hálálkodva ajánlják mindazok, akik csak egyszer használták a világ legjobb ilyenmü gyártmányát, a „kecskeméti gyomorkeserűt”, mely a legidültebb, legelhanyagoltabb gyomorbetegségeket rendbe hozza. Készíti az Első Alföldi Cognaagyár r. t. Kecskeméten. 2608

— A gyermekek tejfogait épen és tisztán tartani sokkal fontosabb, mintsem azt általánosan hisszük. Angol-, Németország és Norvégiában ez közeli kutatások alapján ki van mutatva, hogy az iskolás gyermekeknek alig 20%-a bír egészséges és jól ápolott fogakkal. Ez igazán sajnálatos és szomorú állapot, amely gyermekeinknek fejlődésére és egészségére okvetlenül káros következményű. A gyermekek bár 11-12 éves korukban elvesztik tejfogait, a fogbetegségek már legtöbbször az új fogak gyökerét is megtámadta, azokra is átterjed. Csak egy segítség van erre: a gyermekek fogait, amint azok megjelennek, naponta egy kiváló fogtisztító szerrel, aminő a Sarg-féle kaodint, gondosan tisztítani. Csak így lehet a gyermekek tejfogait a betegségektől megóvni.

— Egy népszerű. A „Moll-féle sóborszesz” által a betegeknek egy ép oly gyógyhatású, mint olcsó szer nyújtják köszvényes és csúszos bántalmaknál, sebeknél és daganatoknál. Egy üveg ára utasítással együtt K. 1.90. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A gyógyszerész cs. és kir. udv. szállító által, Bécs, I. Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerészekben és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény kéréndő az ő gyári jelvényével és aláírásával.

— Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, svábot ellen leghatásosabb Vojtek és Weisznál. 261

EGYESÜLETI ELET.

(*) Halottak napja a Kossuth asztaltársaságban. Az aradi Kossuth asztaltársaság péntek este 8 órákor elhunyt tagjai emlékének tiszteletére kegyeletes gyűlést tart, melyre az elnökség a társaság tagjait ezton hívja meg.

SPORT.

Aradi úr'ovasok Nagykikindán.

Arad, október 31

A nagykikindai löversenyeken, amelyek szombaton és vasárnap folytak le, Czáránék kiköszörülték azt a csorbát, amelyet az aradi löversenyeken szenvedtek. Mig nálunk egy versenyt sem tudtak nyerni, Nagykikindán a főbb versenyekben Czárán Zoltán szerepelt győztes gyanánt. A versenyek eredménye a következő:

Szombaton, október 26-án. I. Megnyitó-verseny. Első: Liptay B. Express-e (lov. Czárán Zoltán); második: Rohonczy Gedeon „Madeleine-je” (lov. Wodianer hadnagy); harmadik: Balás Iván Világos-a (lov. Czárán János.) II. Eszter gátverseny. Első: Liptay B. Excellence-e (lov. Czárán Zoltán); második: Gróf Merveldt Gosse-je (lov. Wodianer hadnagy.) III. Félvér akadályverseny. Első: Kintzig J. Szültyké-je (lov. Czárán János); második: Kovács J. hadnagy Desidier-je (lov. a tulajdonos); harmadik: Molnár L. főhadnagy Bezzeg-je (lov. a tulajdonos.) IV. A cs. és kir. 12 huszárezred akadályverseny. Első: Gregorich százados; második: Achsbahs százados Csákó-ja (lov. Wodianer hadnagy); harmadik: Prihradny százados Mihályfá-ja (lov. Petrovics főhadnagy.)

Vasárnap, október 27-én. I. Mezőgazdák sikerverseny. Első: Tanácskov Misa kanczája; második: Rajkov Sándor; harmadik: Milosev Milos lova. II. A földművelési miniszter díja. Első: Liptay B. Express-e (lov. Czárán Zoltán); második: báró Baich I. Lelkem-je (lov. báró Baich Péter); harmadik: Rohonczy Gedeon Madelein-je (lov. Wodianer hadnagy); negyedik a seprősi ménes Seenympfe-je (lov. Czárán János.) III. Torontali félvérgátverseny. Első: Molnár J. főhadnagy Bezzeg-je (lov. báró Baich Péter); második: Calm O. Eisern-je (lov. Czárán János); harmadik: Achsbahs százados Grasteufel-je (lov. Wodianer hadnagy.) IV. Kikindai nagy akadályverseny. Első: Haber L. Felemás-a (lov. báró Baich Péter); második: gróf Merveldt Gosse-ja (lov. Wodianer hadnagy); harmadik: Comp K. F. Sárkány-a (lov. Czárán János.) V. Nyeretlen eladók sikerverseny. Első: báró Baich Iván Haragos-a (lov. báró Baich Péter); második: Liptay B. Grandi Flórd-ja (lov. Czárán J.) VI. Vadászverseny. Első: báró Baich Iván Curieuse-je (lov. báró Baich Péter); második: Achsbahs százados Grasteufelje (lov. Wodianer hadnagy); harmadik: báró Baich Iván Lapálya (lov. Czárán Zoltán). A vadászversenyt Calm Oszkár százados vezette igen szépen.

+ Az Aradi Atlétikai Klub házi versenye. A kedvező időjárás folytán hosszúra nyúlt szabadtéri sportszezont vasárnap, november 3-án délután ízezi be az Aradi Atlétikai Klub. Ekkor rendezti ezen agilis sportegyesületünk szezonzáró házi atletikai versenyt, Török Gábor utcai sporttelepén. Azok a kiváló sporterők,

akik az év folyamán Debrecenben, Budapesten, Szegeden, Temesvárott tartott versenyeken idegenekkel szemben oly sok győzelmet arattak, most egymással állnak ki küzdelemre. A verseny futási, ugrási és dobási, összesen 12 versenyszámból fog állani, melyek nagy része egyben előnyverseny is. Ezen utóbbi körülmény magyarázata annak az eleven sportéletnek, mely az atléták sporttelepén a szezon előhaladta dacára is folyik, ugyanis így nemcsak a legjobbaknak lehet győzelmi esélyük. Az Aradi Atlétikai Klub tagjait a titkárság ez uton is értesíti, hogy a vasárnapi (nov. 3.) házi versenyen való részvételre nov. 1-én esti 8 óráig kell jelentkezni.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Félévi kimutatás

az Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság zálogleveleiről

(az 1876. évi XXXVI. t. cz. 29. §-a értelmében.)
Az 1907. évi október hó 31-iki állomány szerint kitesz:

1. Az intézet forgalomban lévő zálogleveleinek összege ... K. 4,894.400.—
2. A záloglevelek biztosítékául szolgáló kölcsönök összege K. 4,992.384.98
3. Az ingatlanok értéke, melynek alapján a kölcsönök engedélyeztetettek... K. 13,344.525.80
4. A záloglevelek külön biztosítékául szolgál ezenfelül a takarékpénztár tulajdonát képező záloglevél biztosítéki alap, mely a következő értékekben van elhelyezve:
K. 433.600.— n. é. 5%-os díj nélküli saját intézetünkbeli záloglevél á 92.— ... K. 400.752.—
K. 3000.— n. é. 5%-os díjas saját intézetünkbeli záloglevél á 102.— K. 3.060.— K. 403.812.—

Kelt Aradon, 1907. évi október hó 31.

Az igazgatóság.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Amatőröknek. Felkérjük mindazon amatőr fényképészeket, akiknek valamely aktuális eseményről sikerült felvételeik vannak, sziveskedjenek azokat kiadóhivatalunkba beküldeni, az Aradi Közlöny képes nagy naptárában való reprodukálás céljából.

Összes vidéki levelezőinknek. Sziveskedjenek a községükben található mindennemű állami hivatalok hivatalnokainak névsorát lehetőleg rögtönösen közölni kiadóhivatalunkkal. Sziveskedjenek ezenkívül a községi előjáróság névsorát, az ottani pénztársulat tisztikarát, egyesületek, kaszinók, szövetkezetek tisztikarát velünk közölni. A tanítók és lelkészek nevét, a postakezelő nevét, az iparvállalatok és tulajdonosaik felsorolását szintén sürgősen kérjük.

UJ ÜZLET

FISCHER MÓR, ARAD

UJ ÜZLET

ANDRÁSSY-TER 20. (Fischer Eliz palota.)

Dus választéku raktár a legújabb és legjobb minőségű porcellán, üveg, lámpa, képkeret, chinaezüst és alpaca, disztárgyak és evőeszközökből. — Menyasszonyi kelengyelék. — Alkalmi és ajándéktárgyak legjobb beszerzési forrása. — Képkeretek a legszebb kivitelben pontosan és gyorsan készítenek el. — Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon 475. szám.

Néhány napig

maradék

elárusítás!

Öltöny szöveteket

leszállított árban

772

árusítunk.

Nagy megtakarítás!

Szolíd kiszolgálás!

A tüdőbaj minden

eseteiben a SCOTT-féle Emulsió azonnal használható. A SCOTT-féle Emulsió nemcsak a beteg testrészeket gyógyítja, hanem egészséget és erőt kölcsönöz az egész szervezetnek.

A SCOTT-féle Emulsió specifikus megbízható szer 3895

mindennemű tüdőbaj

ellen és nemcsak biztos szer, hanem a legolcsóbb is. Nagyfokú gyógyító- és táp-ereje annak tulajdonítható, hogy előállításához a legfinomabb, legtisztább és leghatásosabb anyagokat, melyek egyáltalán beszerezhetők, veszik, továbbá azon tulajdonságának, hogy az eredeti felülmulhatatlan SCOTT-féle előállítási módjától semmiféle elzárt, hanem rendkívül könnyen emészthető is.

Az emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelmeztetni!

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér

Kapható minden gyógytárban.

Budapest ár- és orientációs.

Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.

Budapest, október 31.

Kevés forgalom. Néhány fillérrel olcsóbb árak. Amerika 3/4 magasabb.

Az Arad 50 kilónként számítva:

	Déli árak:	5 órai árak:
Buza áprilisra . . .	12.49—12.50	12.59—12.60
Zab áprilisra . . .	8.49—8.50	8.54—8.55
Roza áprilisra . . .	11.70—11.71	11.79—11.80
Tengeri májusra . . .	7.13—7.14	7.17—7.18

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	634.75
Magyar hitelrészvény	743.50
Osztrák-magyar államvasúti részvény	652.25

Budapest-kőhanyai sertéskereskedelem.

— Október 31 —

Magyar elsőrendű: Orag nehéz páronként 400 kilogramm felett súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 300 kilogramm felett súlyban 126—128 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 128—129 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 1.0—1.32 fillérig. Szerbiai: Nehez páronként 200 kilogramm felett súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Sertéslelészám: Október hó 28. napján volt készlet 35 715 darab, október hó 29. napján készlet 132 darab, október hó 29. napján elszállított 571 darab, október hó 30. napjára maradt készleten 3 270 darab. A hirtelen sertéslelészám irányszava: Csöndes.

Elveszett

október 29 én a Salacz-parkban, esetleg Andrassy ut, Deák Ferenc-, Kazinczy-utcában **egy brilliánt-köves arany gyűrű.** A becsületes megtaláló illő jutalomban részesül ha azt tulajdonosának „Kazinczy utca 12. sz.” beszolgáltatja. 2605

Nemzeti Színház.

Pénteken, 1907. évi november hó 1-én

Bérletszűnet.

Bérletszűnet

Délután 3 1/2 órakor. fői helyarakkal:

A sziklához láncolt királykisasszony.

Eredeti vig tündérrége énekel és táncol, 5 felvonásban. Irt.: Komor Gyula.

SZEMÉLYEK:

A király	Várna Jenő	Gereblye	Ladislai J.
Aglája, neje	Sziáyi B.	Misó	Faludi K.
Vilma	Körössi Juci	Egy tündér	Harmath J.
Egy király	Szathmári A.	Paván	Leővei Leo.
Sára, néje	Benkőné P.	Csintpánsz	Kulcsár L.
Erős Jankó	Horti Sándor.	Pöröly	Del'i Lajos

Kezdete délután 3 és fél órakor.

B) bérlet.

B) bérlet

Este 7 1/2 órakor, rendez helyarakkal:

A cserkeszleány.

Eredeti operet 3 felvonásban. Irt.: Terkes Beia. Zselé-jét szerzette: Metz Albert.

SZEMÉLYEK:

Domokos	Ladislai J.	Bizdurgán	F. Judi K.
Ilka, neje	Wlassák V.	Kalma	Kallai Jolán.
Czirjék	Hunyadi J.	Mirza	Kun Irén.
Agócs	Benkőné P.	Apor István	Hoti Sándor.
Buzdurgán	Leővei Leo.	Judith	Zalai Margit.

Kezdete este 7 és fél órakor.

NYILTER.*

Dr. Fleischer Sámuel

lakását

Szabadság-tér 2. szám alá helyezte át. 2598

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótlék

egy régiókn bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvényél, oszónál és meghűléseknél, bedörzsölésésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegygyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerfára az „Arany oroszlanhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

Magy. kir. szab. osztály sorsjáték

Az 1907. november 21. és 23-án kezdődő

XXI. sorsjáték

I. osztályának

huzására szóló sorsjegyek nálam már kaphatók.

Az eredeti árak a következők:

1/1 sorsjegy	12.— korona
1/2 " "	6.— " "
1/4 " "	3.— " "
1/8 " "	1.50 " "

Sorsjegyek dus számválasztékban kaphatók, többek közt a következő számok:

99351	99358	99364	99375
4/4	4/4	4/4	4/4
11956	11975	36051	36060
8/8	8/8	8/8	8/8
36051	55801	55810	55824
8/8	8/8	8/8	8/8

Az 1903. július 15-én

eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36051 szám tizenötezer

koronát, az 1905. évi április hó 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36053 szám ötezer

koronát és az 1906. évi február hó 14-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

99354 szám tizezer

míg 1907. április 4-én ugyanezen szám kétezer koronát nyertek. Ezekon kívül számos 2000 1000 és 500 kor. nyereményeket fizettem ki.

Walfisch Amin

bank és váltó-üzlete Aradon.

Alapított 1875. évben.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

2561

Helybeli és megyei telefonszám 129.

Sirolin

Ennél az életről és a természetéről, az egészségéről a költőnek, a tudósoknak, a népi hitvallásnak.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen minden esetben „Roche“ eredeti csomagolását.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche“

Kapható orvos rendelésre a gyógyszerárban. — Ára frangokból 4.— koron.

Értesítési

**Ar. „Orsovai Hal”-hoz
BREGER J. cég**

ezt Deák Ferenc-utca és Weitzer János-
utca Mai napot Szabadság-tér 4. sz.
Pözl-kávéház mellett. 2543

Monta friss élő halak jég- és vízben kap-
hók. November 1-től minden fajta tengeri
Hal is Üzletben tartok mindennemű
dígyümlöcsöket és zöldség-ujdonságo-
t, friss kóser füstölt húsmeletteket, va-
t, turót, kenyérsüteményt és minden-
nemű delikateszt is tartok. Színházi elő-
adás után is nyitva van. Péntek estétől
szombat este 6-ig zárva. Vasárnap egész
nap nyitva. November 1-től Weitzer Já-
nos-utcai üzletben kizárólagosan ten-
geri halak lesznek eladva. Általában ol-
csóbb árak mint a piacon. Megrendelé-
sek azonnal, a legpontosabban eszközöl-
tetnek. Sürgőncim: Bréger, Arad.

Telephon szám 590.

Panker F. Viktor
mű- és építő-lakatos

Arad, Fácán-utca 6. sz.

Készít lakarék-tűzhelyeket, sir és folyosó
kerítések, épület-asalások, görredőnyök,
napellenzők, vas-ágyak, kerti székek, pa-
dok, asztalok tömör vasból, valamint mind
a szakmába vágó munkák a legolcsóbbt
árak mellett.

Épület szárítására vasokosarak kaphatók.
Vidéki megrendelések pontosan és gyors-
sán eszközöltetnek. 1151
Nagy választék sirkertés mintákból ter-
mészetes nagyságban. — A minták meg-
tekinthetők a műhelytelepen.

Könyvkötészetünkben

**egy ügyes fiu
tanulónak**

valamint

tanuló lányok

fizetéssel

felvételnek.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Szives figyelmébe!

Csány-

Emlékkönyv

Szerkesztelte: **Borbély György.**

Ára 2 kor.

A tiszta jövedelem a
Csány szobor javára
megy.

Földes Kelemen

orvosi laboratoriuma

Aradon, Deák Ferenc-utca.

Végez:

hugy, köpet, bélsár, gyomor-
tartalom és hányadék, vér,
koros folyadék-gyülemek, epe
és huygkőképződmények, ne-
mi szervek váladékai, torok
lepedék, ondó, anyatej és kor-
szövettani vizsgálatokat mér-
sékelt díjazásért. 288

Telefon szám 184. **Mosóintézet átvétel!** Telefon szám 184.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a hosszú évek óta len-
álló és teljes meglegedésre működő, legjobb hírnévnek örvendő

Bettelheim-féle mosóintézetet

Antich Lajos-utca 2. szám átvettém és annak szakszerű kezelését személye-
sen fogom tovább vezetni. — Főelőnye intézetemnek, hogy a mosást és tisztítást
bármily kezes, minden vegyszer mellőzésével, kizárólagosan késmo-
sással, melynek következtében a ruha nincs kitéve időelótti romlásnak.

Sok éven át szerzett tapasztalataim remélni engedik, hogy kifogástalan munka
szállításával ki fogom érdemelni t. megrendelőim feltétlen bizalmát.

Kiváló tisztelettel

758

FISCHER LIPÓTNÉ

a Bettelheim-féle mosóintézet utóda **Antich Lajos-utca 2. szám.**

Azon urral, ki

ezen lapra figyelmez-
tetett holnap d. u.
5—6 óra közt talál-
kozhatom a Forray-
utca Nádasdy-palotá-
ban levő **Zinner
Vilmos** mű órás
és ékszerész kirakata
előtt.

Férjhez mennék

azon urhoz, a ki ar-
ról biztosít, hogy a
karika gyűrűt **Zin-
ner Vilmos** ék-
szerésznél veszi meg,
ahol jól és olcsón le-
het vásárolni.

851

Hálás leszek

azon nemesszívó
hölgynek ki, hogy a
hívatalból el ne kés-
sek megveszi azon
szép és olcsó zsebórá-
t, a melyet **Zinner
Vilmos** mű órá-
Forray-utcai kirakata
ba láttam.

Iroda áthelyezés!

GOLDBERGER A. V.

cég tisztelettel értesíti m. t.
ügyfeleit, hogy 35 év óta
fenálló

hirdetési irodáját

(jelenleg Budapest, IV., Váci-
utca 20. sz.) 1907. november
hó 10 én saját házába

Budapest,

IV., Molnár-utca 38. szám

helyezi át.

3800

Hirdetések felvétele a világ ösz-
szes lapjai és naptárai részére.

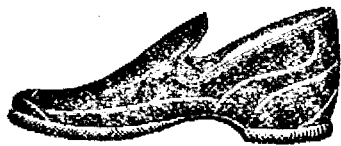
Alapított
1860.

MÜNZ

Állami távbeszélő
213.

Elsőren üi fehérnemű és kalap üzlete Arad.

A cs. és kir. 33. gyalogezred tisztikarának szállítója.

Ajánlom

a legkitünőbb gyártmányu

sárcipőimet.

Ha a fővárosi minta szerint izlésesen össze-
állított kirakataimat megtékinti, meggyőződ-
hetik elsőrendű és kiválóan izléses kalap és
uridivat cikkeimről, valamint azok előnyös
fix áraitól.

482

Állami tisztviselők szállítója.

Fogorvosi

és

fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget érte-
síteni, hogy Aradon, **József főherceg-
ut 1. sz.** házban

**fogorvosi és fogtechnikai
műtermet nyitottam, a hol minden
a szakmába illő műtétet pontosan és
és jótányosan végzek.**

Kiváló tisztelettel

VAJDA BENŐ

1572

fogorvos.

Telefon 565. sz.

Alapított 1889. évben.

Várhol László

ári- és női cipész

Arad, Weitzer János utca 2. sz.

(Minoria-palota a leányiskolával szemben.)

Van szerencsém a t. helybeli és vi-
dégi közönség figyelmét felhívni 18 év óta
fennálló jó hírnévnek örvendő cipész-üz-
letemre. A bekövetkező téli időnyre be-
szereztem mindennemű bőrkülönlegessé-
geket.

Az önkéntes uraknak figyelmüket fel-
hívom, hogy lábbelit készítek mindennemű
fegyvernemhez a legjobb kivitelben elő-
írás szerint. Az egyenruházati egyletnek
több év óta szállítója vagyok.

Visszamaradt cipők előnyös árban
kaphatók. Rendelések 24 óra alatt eszkö-
zöltetnek.

Kiváló tisztelettel

2470

Várhol László.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. Pir. szabadalmazott

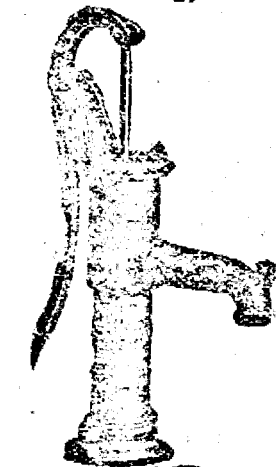
Borszivattyuk

a hozzá való legjobb minőségű
gumi csövek legolcsóbb gyár-
tárakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak
réjak és egyéb tisztáltsátságok
azonnal továbbítottatnak, ezáltal a sziv-
attyu nem romlik és a bort nem
venhatja, a gépezet jó működé-
sért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

**golyó szelvényekkel. Közse-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz hasz-
nálásánál sem isgadják meg a
szolgáltatást, — a gép jó működé-
sért 8 évi jótállás (ingyen javítás),
hozzá való országos egységes esz-
varok és a legjobb minőségű beü-
l gummirozott,
kendercsővez
a legolcsóbb
árban.**

Kutak

a hozzávaló
csövekkel
olcsóbbak és
jobbak, mint
bármely beü-
l vagy külföldi
gyárban.

Hönig Otto

n. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő
és szivattyu készítő. 290

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Eladó ház!

Ilona-utca 32. számú házban
4 szoba, 2 konyha, pince, befásított
udvar, szőlős kerttel, szép szalet-
livel, még 7 évig adómentes I. osztá-
lyú anyagból fölépítve, mindenkor
szabad kézből eladó.

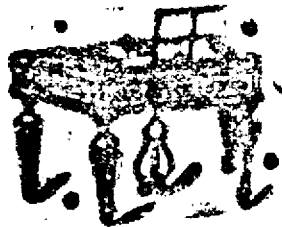
Könnyű fizetési feltételek.

Értekezni lehet Pankota (Arad-
megye) Lapos Pálnál. 2142

SIMON JÁNOS

hangszerkészítő

Nagyvárad, Fő-utca 802.

Ajánlja saját készítményű

cimbalmait,

valamint 1841

hegedűk, harmonikák,

legfinomabb olasz és másféle cim-
balom és hegedű-hurokat.

Minden e szakba vágó munkák pon-
tosan eszközöltetnek.

Árjegysékek hangsszerekről ingyen és bérmentve

Harisnyakötőde

Andrássy-tér 20. sz.

(Fischer Elíz palotában.)

A t. közönség rendelkezésére
áll és különösen kitűnő anyag-
ból kötött 2074

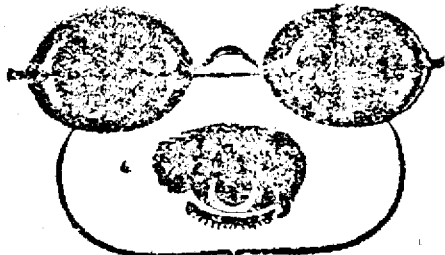
új harisnyáit ajánlja.

Elsőrendű látvány és üzlet.

DICK SAMU

órák és látóeszközök

Arad Andrássy tér és West. er János-utca sarkán

Első és javított mindennemű órákat két
évi jótállás mellett a legolcsóbb áron.
Raktáron tart mindennemű színházi látco-
dókat a legkülönbözőbb kiállításban, leg-
finomabb lorgnettek, orrcsüptetők és szem-
üvegek arany ezüst nickel és tekenő-
boka csont keretekben legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérők-
ben, bor, mustár és szesz mérő-
eszközök, valamint mindenféle hőmérők, minden-
nemű kivitelben. 2418

Szemüvegek és orrcsüptetők or-
vosi rendelés szerint azonnal ké-
szítetnek.

Legolcsóbb, legjobb
bevásárlási forrás

háztartási szükségletek

fedezésére.

A J Á N I J U K.

Arcz-cremek	Fogpasták
Illatszerek	Fogkefék
Hölgyporok	Szájvizek
Kölni vizek	Szappanok
Fogporok	Hajvizek
Fogcremek	Szoba-illatok

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése 241

ARADON.

Az izraelita templom sarkán
nagy használt és új butor rakár,
Veszek

a legnagyobb árban uraságoktól használt
terül ruhákat, szőrme és utai-
bundákat, továbbá használt haj-
és ebédítő, valamint konyha-butor-
kat, Wertheim órákat, légszele-
kényt, 10-szereseket, nyergeket,
fogkefeket, kis és nagy nyergeket,
bottal állványokat, ócska vasat, re-
zet, ólmot és mindenféle fémtárgya-
kat, régiségeket, akármi kincsiny-
vagy legnagyobb mennyiségben.
Ezen felsorolt minden egyes tárgyakra a
legjobb kivitelben és a legolcsóbban
minden nap megkaphatók.
Kivántra hához, vagy vidékre le-
vélbeli meghívásra rögtön megyek. 200
Szükség és kész férfi-ruha üzletem Arad-
ban Sándor-utca, Grabner-féle házban,
butor-raktáram Árpád-tér 5. szám, az
izraelita templom sarkán.

Tisztelettel 700

Herzfeld Gyula.

N. é. közönség b. figyelmébe!

Tisztelettel értesítem a t. közönséget,
hogy Sárospalotán 2. szám alatt

új szücs műhelyt
nyitottam.

Mivállalet női kabát, bő, muff, sapka,
utazó-bunda, lábszák, mindennemű bele-
segek, tepik, állatfőmészek, stb. gyors és
pontos, valamint jutányos árban való ké-
szítését, oly módon, amely versenyképessé
tesz bármely elsőrangú üzlettel.

Szakmában való képesítésemet a
bel- és külföld nagyobb városaihoz sze-
restem s utóbb Aradon Mayer M. szücs
üzletében huzamosabb időn át közmege-
redésre gyakoroltam, s úgy a helybeli és
vidéki közönség izlést volt alkalmas el-
sajátítani. Rendelőim 25% munkák ked-
vességében részesülnek. 2150

Kegyes pártfogásért eszedez

Beregszászy Lajos, szücsmeister

Lábizzadás, hónaljizzadás

ellen meglepő jó hatású szer a Hajós-féle

általános hintőpor,

szárit, — szagtalanít.

Ára egy doboznak 70 fillér. 313

Tyúkszemétől mindenki megszabadul a világhírű törvényesen védett Hajós-féle ANAGALLIN

használata által. — Ára egy üvegnek 70 fillér.

„NEVER“

amerikai gummikülönlegesség, a képzelhető legjobb év-
szer. 6 db egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Poloskák kiirtására legjobb szer a Phenolsav.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratóriumában
Arad, Andrássy-tér 23. sz., a megyeházzal szemben.

Diamant Ferenc

villanyvilágítás, telefon és csengő berendezés

Atzél Péter utca 2.,

a színház töbejével szemben. Be-
kér-udvarban.

Csillárok és lámpák

gáz és villanyra.

Arad városában legegység

valódi Anerek raktára.

Drbja 60 fillér.

Üvegcsillárok, arany, tulipánok, vil-
lanycsillárok, lámpa szerek és szerelési
anyagok legjobb minőségben legolcsó-
bban kaphatók. 955

Köhögés!

Aki

szorult az egészséget, meggyógyítja a
köhögést.

5245 közjegyzőleg hitlesített
bizonyítvány igazolja, hogy
feltétlenül eredményes a

Kaiser-féle mell-karamella

(A három fogszívó.)

használata. Orvosilag ajánlva és meg-
vizsgálva köhögés, rekedtség,
vagy hányás, elnyálkásodás,
erős dohányzás folytán be-
állott hurut és gőrcsős köhögé-
sek ellen. 249

Csomagja 20 és 40 fillér, doboza 80 fillér.

Kapható: Gutori Földes Kelemen, Ha-
jós Árpád és Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárban Aradon, Zembory János
és a „Szent Márton” gyógyszer-
tárban Uj-Szent-Annán és Szokolyi Sán-
dor „Iris” gyógyszerárban Lippa.

ARAD HIRDETESEK.

Egy jó forgalmu

vegyeskereskedés tőzsde és korlátolt italmérséssel, forgalmas helyen, más vállalat miatt kedvező feltételek mellett eladó. Bővebbet a lap kiadóhivatalában. 2558

Barackai csemege szőlő

Kapható 5 kilós kosarakban három koronáért Aggvölgyi János szőlőbirtokosnál Aradon, Erzsébet-körut 12. sz. 2570

Keresek

november 10 vagy 15-ikére való belépésre egy ügyes megbízható izr. vallásu fiatal vegyeskereskedő segédet. Bizonyítványok másolata és fizetési feltételei hozzám beküldendő. Reiser József vegyeskereskedő, Petrozsény. 2580

Azonnali belépésre keresek

szorgalmas fűszeres segédet Hirschmann Ignác nagyfőzsde, Lippa 2579

Eladó

1 gyönyörű datolya palma Steinitzer Lujzánál, Erzsébet-körut. Olasz-ház. 2548

Yotland

legteljesebb angol-magyar szótár (a kiejtés pontos megjelölésével) megjelent és kapható **Kerpel Izó** könyvkereskedésében Aradon. 1921

Méregképes könyvelő

a nap bármely szakában elvállal könyvelést. Cim a kiadóban. 2594

Costüm-album

100 nál több eredeti újdívatu mintákkal 3 koronáért kapható **ingusz I. és Fia** könyvkereskedésében Arad. Telefon Arad és temesmegyei 517. sz. 361

Angyal utca 27. sz. alatt

szatócs-üzlet november 1-től kiadó. Bővebbet Angyal-utca 20/a.

Uri lakás

azonnal kiadó. Bővebbet Dr. Mórak Döme ügyvéd irodájában 2473

Hintó eladás!

Egy igen jó karban levő nagyon könnyű, használt fedeles hintó és különféle új kocsik igen jutányosan eladók, Erzsébet-körut, az Ipartestülettel szemben, Olasz Lajos kocsigyártó, Arad. 2602.

Két szoba,

előszoba és konyhából álló lakás kerestetik azonnali beköltözésre. Cim a kiadóban. 2611

Egy 2 1/2 m. magas

kb. 25 éves, kiállításon 2 alkalommal első díjjal kitüntetett kaktusz, hely szűke miatt azonnal eladó. Bővebbet Wesselényi-utca 20/a. szám alatt. 2613

Egy külön bejáratu

utcai butorozott szoba, Attila-tér 1. szám alatt kiadó. 2615

Kerekes Pál

gép harisnya kötészete

ARAD, Kossuth-utca 66. szám.

Elfogad megrendeléseket új harisnyák megkötésére, használt harisnyákat megélele. Kézikönyv mindennemű férfi női és gyermekharisnyák minden színben és erősségben. Továbbá vasmasnit, alsós önkívát, keztyűt, gyermek ruhát, alsó nőt és nadrágot trikót d. r. k. hálósapkát, térdelegetőt stb. 2588

Weisz Márton

uri női és gyermek cipész.

Van szerencsém Aradváros és vidéke nagyérdemű közönségének becses tudomására adni, hogy az őszi idény beálltával a legfinomabb

női- és férfi cipőket

mindenféle kivitelben, valamint a legtartósabb 2586

gyermek-cipőket készítek.

Becsés megrendeléseket kérve

Weisz Márton

uri- és női cipész

Arad, Deák Ferenc-utca 4. sz.

A

HASZNOS KÖNYVEK

című válatban az alábbi művek jelennek meg szép, csinos kiállításban.

1. Várkonyi: Az önszámolás művésze.
2. Gerő: Általános magyar levelező.
3. Dr. Rálint: Szerelmi levelező.
4. Gerő: Allgemeiner Deutscher Briefsteller.
5. Dr. Hojtás: Öngyógyv.
6. Kommlő: Illemtudás.
7. Magyar-angol beszélgetések, a mindennapi életből.
8. Balázs: Társasjátékok kézikönyve.
9. Széplaki: Magyar felkészítő (Toasztok) könyve.
10. Kártyajátékok kézikönyve és szabályai.
11. Márki: Sakk-ABC. — Vezérfont a sakkjáték megtanulásához.
12. L. György Mariska: Szakácskönyv.
13. Lukács Sándor: Háziukraszat.
14. L. György Mariska: Arany kincstár.

Minden kötet ára 60 fillér.

Megrendelhetők az Eisler-féle könyvkiadóban. Budapest. VII. kerület, Miksa-utca 4. sz., valamint minden hazai könyvkereskedésben.

Uri családnál

állami tisztviselő

kosztot

(ebéd és vacsora)

keres.

Cim a kiadóhivatalban. 2604

Egy 11 év óta fenálló

mosó-intézet 300 korona heti bérlettel, családi viszonyok miatt eladó. Cim a kiadóban. 2614

Az Első Alföldi Cognagyár

Részvénytársaság és Szeszfinomítógár Kecskeméten, budapesti központi irodájának V., Mérleg-utca II. sz.,

Heti üzleti jelentése.

2609		Nagyban K.	Kicsinyben K.
Mai zárlatárak:			
Finomított szesz adózva ...	ab Kecskenét	165	170
Finomított szesz adózatlan ...		66	71
Élesztőszesz adózva		—	—
Élesztőszesz adózatlan ...		—	—
Nyers szesz adózva		163	166
Denaturált szeszgyenge hordóval és fuvar-megtérítéssel ...		53	55
Nyers szesz adózatlan		64	67

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

A MOLL A. féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása legmakacsabb gyomorbajok, testi bántalmak, gyomorgöres és gyomorhév, rögzött székrekedés, máj bántalmak, vertoinálás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen a jeles háziszor, mely évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ara egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. — Hamisítások törvényileg fenytettek.

MOLL-FÉLE SOS BORSZESZ

Moll-féle felratu ónozáttal elzárva van. A Moll-féle sóborszész novezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer, köszvény, csusz és a meghülés egyéb következményeinél legismertesebb népszor. — Egy ónozott eredeti üveg ára 1 kor. 90 fill.

MOLL-féle gyermekszappan.

Legfinomabb, egészen új rendszer szerint előállított gyermek és hölgyiszappan gyermek és felnöttek okszerű bőrápolása. Egy darab ára 40 fill. 5 darab kor. 1.80 fill. Minden darab gyermekszappan a MOLL-védjeggyel van ellátva. — Főszéküldés:

MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

Bécs, I., Tuchlauben 9. sz. 3971

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíttetnek. A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni. Aradon kapható: FÖLDES KELEMEN és HAJÓS ARPAD gyógyszerüzaraiban.

3802—1907.

Faeladási hirdetemény.

A Dezső Ádám-féle silingyiai kegyes alapítványhoz tartozó, Aradvármegye Silingyia községe határán, az Arad-csanádi vasutak bokszei állomásának közelében fekvő erdőbirtokból a vonatkozó gazdasági terv szerint esedékes 10. kat. hold kiterjedésű évi vágás terület 1463 m³-re becsült tölgy, cser és gyertyánfából álló fakészlete 1907. évi november hó 29-én délelőtt 11 órakor Mezőhegyesen, a m. kir. állami ménesbirtok hivatalos helyiségében zárt ajánlatok benyujthatásával kapcsolatos nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

A hivatalosan megállapított becsár egyszersmind kikiáltási ár: 7151 korona (Hétezeregyszásötvenegy korona) bánatpénz 715 korona.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott s kellően lezárt írásbeli ajánlatokhoz 715 kor. (Hétszázötvenöt korona) bánatpénz készpénzben vagy ovadékképes, magyar állami értékpairokban szintén csatolandó és kijelentendő, hogy az ajánlattevő az eladási és szerződési feltételeket ismeri s azokat kötelezőül elfogadja.

Az ajánlatok a már jelzett helyen és napon délelőtt 11 óráig nyujtandók be; később érkező vagy a feltételektől eltérő ajánlatok figyelmen kívül hagyatnak. Utóajánlatok el nem fogadhatnak.

Az árverési és szerződési feltételek az mezőhegyesi m. kir. állami ménesbirtok igazgatóságának hivatalos helyiségében, továbbá az aradi m. kir. állami erdőhivatalnál megtekinthetők, illetve megszerezhetők.

Mezőhegyes, 1907. október hó 29-én.

2606

M. kir. állami ménesbirtok igazgatóság.

Benoid-gáz a legolcsóbb világítás

Kastélyok villák, uradalmak, sanatoriumok, kórházak, hotelek, vendéglők, gyárak, laboratoriumok, templomok, kocsányok templomok, iskolák, községek és kis városok részére

50 normálgyertyafényű láng óránként csak 1-6 fillérbe kerül!

Nem acetylen! Robbanás veszélye kizárva! Legegyszerűbb kezelés! Bel- és külföldi elismert nyilatkozatok. Bel- és külföldi szabadalmak. Számos kitüntetés. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást ad:

Magyar Benoid-gáz Részvénytársaság

ARAD, Pécskaifut 13/14.

Telefonszám: 561.

Költségvetés ingyen, minden kötelezettség nélkül.

Telefonszám: 561.

Halottak napjára!

Özv. Imre Mihályné és Társa

élő- és művirág kereskedése

Arad, Forray-utca 5. sz.

(a Dréher sörfőraktárral szembe)

Ajánlja a közelgő halottak napjára rendkívül nagy választékot

élő és művirág koszorúit.

Továbbá azonnal készít menyasszonyi és alkalmi csokrokat a leg szebb kivitelben és a legjutányosabb árak mellett. 2484

A nagydemű közönség b. cses pártfogását kérve, maradtunk tisztelettel

Özv. Imre Mihályné és Társa.

Az 1902. évi versenki ipar és gazdasági kiállításon és az 1901. évi málói ipar és gazdasági kiállításon a nagy díjazottal kitüntetve.

WEGENSTEIN C. L. és FIA

ELSŐ DÉLNAGYVAROSI

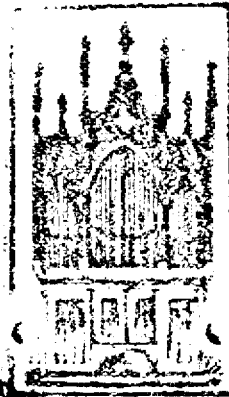
ORGONA-ÉPÍTŐ MINTÉZET (világos ábrák szerint)

TELESVÁROTT.

Szállít kitűnő, legújabb rendszer szerint készített

pneumatikus orgonákat

bármely nagyságban a legolcsóbb árak mellett.

Javítások, átalakítások és hangolások elvételek, olcsón és kitűnő szakértelemmel és közölségek.

Bővebb felvilágosítással és költségvetéssel szívesen szolgálnak.

az 1906. évi kiállításon a nagy minőségi éremmel kitüntetve.

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete

Arad, Weitzer János-u. 13. sz.

Zsinor,

gomb, bojtok

és rojtok

állásban raktáron tartatnak.

Gyermek ágyhálók

bármely színben, pontosan, méret szerint készíttetnek. — Minden eszákba vágó munkát a leggyorsabban készit. 562

BENKŐ SORSJEGYE

BANKÓ!

AZ I. OSZTÁLY SORSJEGYEK ÁRAI:

1/8 K1.50	1/4 K3.-	1/2 K6.-	1 K12.-
-----------	----------	----------	---------

BENKŐ BANK BUDAPEST ANDRASSY UT 60.

Sorsjegyeink, reklámtábláink kifüggesztése által jelzett helybeli viszontelárusítónknál eredeti árban kaphatók. 2562

Péntek délután szőnyeg-maradékok olcsó eladása!

Vászon és fehérnemű!

A n. é. közönség szives figyelmét felhívjuk vásárlás esetén az árak felől előbb nálunk tájékozást szerezni.

Nagy elővételünk folytán még most is a régi elismert olcsó árakon kaphatók a legjobb minőségű I. cérnavásznak.

Asztalneműek, fehér és színes, valamint Schrott-féle Chiffon és pamutvásznak eredeti gyári árakon.

Rosenblüh H. és Társa.
Arad.

336

I. Kidder minster szőnyeg 90 cm. széles maradékban 1 frt 70 kr. méterenkint.

Kirakataink szives megtekintését kérjük.

Kirakataink szives megtekintését kérjük.

Kiválások a 48-as pártból.

— Kavardás a kiegyezés körül. —

(Saját tudósítónktól.)

A függ. pártból, mint köztudat
Kiváltak többen már,
Kilépett Barta, Hentaller
És Dobroszláv se vár.

Kivált a székely Nagy György is
És folyt. következik,
Mert kilép sorra mindenki
Ki békát nem eszik.

És szájról-szájra jár a hír,
A hír rendszerint szálló —
Hogy fehér kereszt borszesz volt
A legelső kiváló . . .

Ripp.

Az Alföldi fehér kereszt sósbor-
szesz egyedüli gyártója az

Első Alföldi Cognacgyár
Részv.-Társ. Kecskeméten

Ő császári és királyi fensége József
főherceg kamarai szállítója.

Kapható mindenütt.

Postán utánvétellel, vagy a pénz
előzetes beküldése útján.

Óriási próbaüveg
csak 40 fillér.

Főraktár:

G. Földes Kelemen
gyógyszertárban

Aradon.

575—1907. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a vá-
rosi árvaház részére 1908. évben szükséges mar-
hahus és öreg borju hus és faggyu szállítása
iránt folyó év november hó 5-én d. e. 10 óraker
árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: 1. a marha és öregborju husra
kilogrammja 1 kor. 44 fillér. 2. nyers faggyura
kilogrammonként 60 fillér.

Bánatpénzül leteendő 100 korona készpénz-
ben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és
írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli ár-
lejtés megkezdése előtt nyújtandók be s csak
akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bá-
nompénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő
kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri
és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a 104. sz. szobában
az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének
1907. évi október hó 21-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k.
aljegyző.

19357 - 1907. kh.

Hirdetmény.

A m. kir. belügyminiszteriumhoz, az észak-
amerikai külképviseleti hatóságainktól beérke-
zett jelentések szerint, az Északamerikai Egye-
sült államok déli államai ujabban minden esz-
köz felhasználása mellett oda törekednek, hogy
minél több európai kivándorlót birjanak reá ál-
lamaikba való kivándorlásra, mely célból az
Észak német Lloyd hajós céget megbízták, hogy
Bremából a déli államok kikötőibe hajó járatot
kat rendezzen, a kivándorlók odacsábitása vé-
gett pedig Európába ügynököket küldtek

Az ugynevezett déli államok közé tarto-
zik Maryland állam is, mely állam részéről is
az ottani hatóság bevándorlási titkára mező-
gazdáknak, mezőgazdasági munkásoknak és
cselédeknek kibocsájtása céljából európai kör-
utra indult és törekvése oda fog irányulni, hogy
elsősorban is a családfőket birja kivándorlásra,
kiknek az egyes mezőgazdaságokban alkalmá-
zást és magas bért ígér. Ezen említett államok,
köztük Maryland az „Elhagyott telepek“ révén
ismeretesek az egyesült államokban, mely már
20 éve fáradozik azon, hogy elhagyott telepeit
ujabban odacsábitandó telepéseknek eladhassa.

Azon állam talaja általában igen gyenge
minőségű, mely korábbi rablogazdálkodás kö-
vetkeztében kimerült, terméketlenné vált, s már
számos telepes volt kénytelen ott megvásárolt
telepét elhagyni, mely a megélhetést sem biz-
tosította.

Figyelmeztetem tehát mindazokat, kik meg-
élhetőségük biztosítása reményében a fentebb fel-
sorolt államok bármelyikébe kivándorlani óhaj-
tanak, hogy saját jól felfogott érdekeikből ezen
elhatározásaikat másítsák meg, mert csak a
legnagyobb nyomornak teszik ki magukat. Fel-
hívom egyben a város közönségét, hogy kíván-
dorlásra csábitó lelketlen ügynökök üzelméről
tudomást szerezve, azt hivatalomnak nyomban
tudomására juttatni sziveskedjék.

Arad, 1907. évi október hó 15-én.

Green Nándor, s. k.
h. főkapitány.

32131—1907. szám.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város területén
1907. év végével lejárt szőlő adó-
mentességnek jegyzékét 1907. évi
november hó 2-től 15 napi köz-
szemlére kitesszük az adóhivata-
lunk hivatalos helyiségében.

Az osztályba sorozás ellen ne-
tán felmerülő kifogások a városi
tanácshoz írásban adandók be a
közszemlére kitétel ideje alatt.

Elkésett felszólamlások figye-
lembe nem vétetnek.

Arad, 1907. évi október hó
22-én.

A városi tanács.

570—1907. gsz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a városi árvaház részére 1908.
évben szükséges lábbelik szállita-
sának elvállalása iránt folyó évi
november hó 4-én d. e. 10 óraker
árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: I. Egy pár uj
cipő 5 kor. 40 fill. II. Egy pár uj
talpalás 1 kor. 20 fill. III. Sarok
vagy kaplizás 40 fill. IV. Fejelés
2 kor. 20 fill. V. Börzsinőr páron-
ként 16 fill. VI. Az összes minden-
nemű javításokért átlagba 40 kor.

Bánatpénzül leteendő 50 korona
készpénzben vagy elfogadható ér-
értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak
írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
az árlejtés megkezdése előtt nyuj-
tandók be s csak akkor vétetnek
figyelembe, ha azokhoz a bánom-
pénz mellékelve van, s ha az
ajánlatot tevő kijelenti, hogy az ár-
lejtési feltételeket ismeri és elfo-
gadja.

Az árlejtési feltételek a 104.
sz. szobában az árlejtést megelő-
zőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági
székének 1907. évi október hó 21-én
tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k.
aljegyző.

574—1907. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a városi árvaház részére
1908. évben szükséges sertéshus,
zsir és sertés aprólék szállítása
iránt folyó évi november hó 4-én
d. e. 10 óraker árlejtést tart.

Kikiáltási ár: kilogrammonként
1 kor. 40 fillér.

Bánatpénzül leteendő 100 ko-
rona készpénzben, vagy elfogad-
ható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni
szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
a szóbeli árlejtés megkezdése előtt
nyújtandók be s csak akkor vétet-
nek figyelembe, ha azokhoz a bá-
nompénz mellékelve van s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy
az árlejtési feltételeket ismeri és
elfogadja.

Az árlejtési feltételek a 104.
sz. szobában az árlejtést megelő-
zőleg is megtekinthetők.

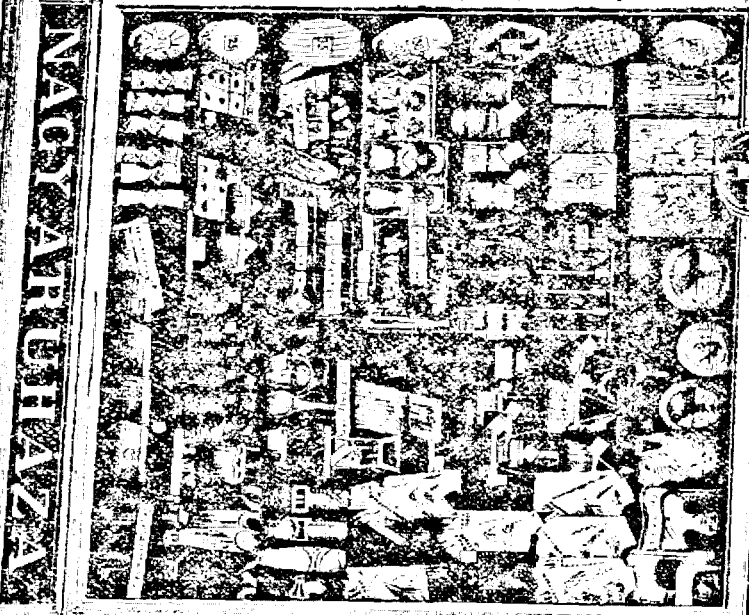
Arad szab. kir. város gazda-
sági székének 1907. évi októ-
ber hó 21-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k.
aljegyző.

NAGY ÁRUHÁZ

JÁTEK ÁRUK

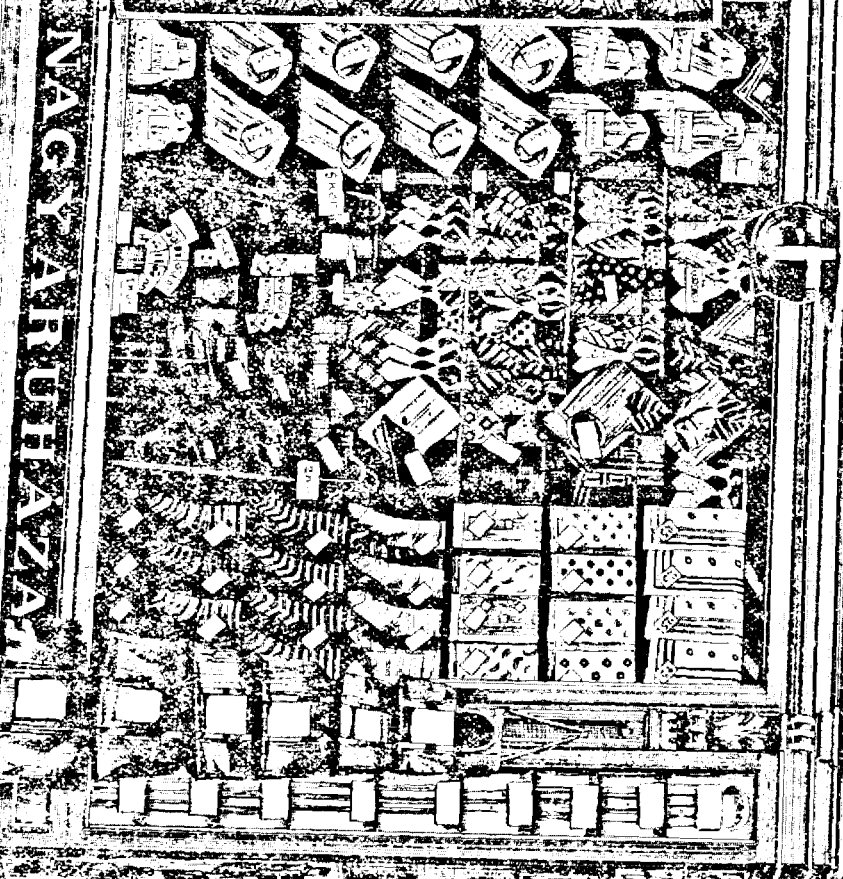

NAGY ÁRUHÁZ

FISCHER SIMON

DISZMÜ ÁRUK

NAGY ÁRUHÁZ

Legelőnyösebb bevásárlási forrás!

Fischer Nagyáruház Arad, Szabadság-tér 12. szám, Vaskapu-épület.

